

РІК XX. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ. ЧЕТВЕР, 14-ГО МАРТА 1912. ЧИСЛО 11.

VOL. XX. JERSEY CITY, N. J., THURSDAY, MARCH 14, 1912. No. 11.

Новинки.

¶ Повідомлене. Ліквідатор (receiver) збанкрутованої фірми банкіра М. Розета, п. Jos. M. Conklin, просить нас повідомити всіх пошкоджених депозиторів, щоби із всякими запитами і по всякі інформації зголошувалися до нього самого, а не до нікого іншого. П. Конклін уділить всякої поради і пояснення зовсім безплатно, бо він на се призначений урядом. Голосити се треба до тих льокалів і у тих місцевостях, де хто складав гроші. Так прим. ті люди, що складали свої ощадності або замовляли шифкати у Розетовім банку в Джерзі Сіті, мають удавати ся по інформації до того бюро, що знаходиться на розі улиць Монтгомери і Варрен. В тім бюрі (офісі) сидить п. Конклін або його правний заступник від години 8-ої рано і урядуює аж до пізної ночі кожного буднього дня в тиждень.

¶ Упадок презбітеріанської віри серед Русинів. В місті Нью-арку, Н. Дж. є невеличка громада Русинів, що покинули віру греко-католицьку і перейшли на презбітеріанство. Презбітеріанська місія побудувала для тих Русинів величаву святиню за 30 тисяч доларів і назвала її: перша русько-презбітеріанська церква св. Петра і Павла. Теперішнім пастором сеї церкви є Вол. Пиндиківський, який мусить від 1. цвітня с. р. резигнувати зі свого становища бо не учить своїх прихожан того, що наказує презбітеріанська секта. Намі людська змінили нібито свою віру, але не голять ся ніяким чином на зміну обряду та богослужбених практик. Пастор Пиндиківський (а так мусять робити всі русько-презбітеріанські духовники) правив усі богослуження на спосіб греко-католицький, отже: кадив, кропив, відправляв литургію, молив ся до Матері Божої, благословив людей хрестом і т. п. Усе те — річи презбітерією строго заборонені. Місія веліла Пиндиківському закинути усі ті католицькі практики і казала поусувати з церкви всі образи. Такі зміни не подобали ся очевидно парохіянам бо вони до сього не привикли... В виду того ціла русько-презбітеріанська парохія в Нью-арку розлазить ся, а така сама доля очікує і тих кілька інших церковних громад в Америці, що порейшли на „новомодну“ віру.

Повідомляє ся всіх тих, котрі мають до відбору старокраєві листи пересилані на банк М. Розета 107 Монтгомери ул. Джерзі Сіті, звольте зголоситись на припоручене ліквідатора стейт-ового, Йосифа Конкліна до: Стефан Миланович, 62 Sussex Str., Jersey City, N. J.

¶ Нова революція в Мексику. На місці „дееспотичного“ Діаза засів на президентськмі стільці „демократичний“ Мадеро. Здавало ся, що

в винищеній усобицями країні запаує хоч на якийсь час бажаний спокій. Тимчасом домашня війна, що розпочала ся за „залізного“ Діаза, не устала і доси, а послідними часами розгоріла ся на ново в цілій повні. У початках сеї нової ворохобні президент Мадеро запевняв усі світові держави, а з окрема свого найблизшого сусіда, „вуйка Сема“, що з ворохобниками дасть собі раду сам, без ніякої посторонної помочи. Показало ся небавом, що він перечеислив ся із своїми силами, бо під пору в його вітчизні запанувала крайня анархія, а він на се безсильний. В цілім краю а особливо здовж Ріо (ріки) Гранде, що становить границю від Злучених Держав, потверили ся численні розбійницькі ватаги, які прямо убивають і рабують усе, що їм тільки під руки попаде. Сі опришки переходять густо-часто північну границю своєї держави, згадану ріку Гранде, заускають ся далеко на територію Злуч. Держав і страшенно непокоять всіх пограничних Бєків. Покривджені в який-небудь спосіб Американці відносять ся з жалобою до Вашингтону, а правительство Злуч. Держав шле на границю своє військо, щоби стерегло безпеченства усіх переслідуваних Американців. Дуже легко може зайти така обставина, що який-там відділ американського війська переступить кордон, а се було би початком війни обох судідних держав. Бувший мексиканський президент Діаз, що перебуває тепер в Парижу, заявив одному американському кореспондентові, що якби військо Злучених Держав поважило ся перейти границю і вступило оружною силою на землю мексиканську, то всі мексиканські партії, навіть ті, що з собою завзято воюють, получат ся у спільну армію і підуть війною на Бєків. „Хоч я вже 82-літний старець — так говорив Діаз згаданому кореспондентові — то на случай війни із Злученими Державами вертаю до своєї вітчизни і записую ся в ради простих вояків, коли мене не схочуть на генерала. Моя вітчизна може легко вислати на поле битви дво мільонову армію!“ Чи мексиканська республіка могла би справді зібрати таку величезну армію, се ще питає, але що та армія не була би одною з найліпших, се вже не уявляє ніякому сумнівови. От часописи доносять, що зревольтовані жовніри хуарезької (Хуарез (Juarez) пограничне місто над Ріо Гранде) залоги розбили один з міських банківів зрабували 17.000 доларів. Генерал Рохас велів позмакати всі шинки в Хуарез, бо його вояки страшенно пють і лампартують. Люди втікають з міста, бо непевні

свогого життя. Такі більше менше „порядки“ по цілім краю і тому ситуація дуже критична. У столиці Мексики, Мексику, зібрали ся були дня 9. с. м. всі заступники чужогоронних держав на спільну нараду і порішили вінести ся до своїх правительств по військову асистенцію. Якби се домагане сповнено, то до столиці Мексики прийшлоб 15 соток чужоземних жовнів, щоби боронити інтересів і будинків відповідних чужосторонних посольств. Через несупокійний Мексик може виязати ся загальна пан-американська, або навіть європейсько-американська війна.

¶ Землетрясенє на Балкані. На островах Егейського моря, на Зенті, Еліс, Кефолоні і других дало ся сими днями чути землетрясенє. На острові Зенте завалило ся багато домів, а є около 100 люда ранених. Шкоди обчислюють на 3 мільони корон.

¶ Замах на жите Ротшільда. В понеділок вечер (4. с. м.) молодий анархіст Вільям Тібіте виконав замах на жите Леопольда Ротшільда, коли той мав всідати у свій автомобіль, стоячий перед одним банком в Лондоні (Англія). Тібіте вистрілив з револьвера три рази, ала жадна з куль не вцілила лондонського мільонера, за те вінніє 3 рани приватний детектив Ротшільда, що стояв на другім боці улиці. Кулі розбили також вікна автомобіля. Злочинця арештовано.

¶ Українські картини в кінематографі. В харківській кінематографі „Апольо“ показують „Запорожську Січ“, Хортицю, картини з життя запорожців та походи Івана Сірка. Кінематографічні стяжки, позичені з катеринославської фабрики Сахненка, котрий на них має монопольне право, яко фабрикант. Фабрика Сахненка випускає картини з українського життя. Досі вийшло 16 каргин: між ними є „Наталка Полтавка“, „Мати Наймичка“, „Катерика“, „Невольник“ та інші.

¶ Дива медицини. Німецький учений, доктор Лянґ, недавно вигадав такий прилад, яким можна фотографувати жолудок. Апарат надзвичайно маленький, ковтає хорий. Коли він прийде в жолудок, то зараз освітлюється ся електричною лампкою, що прироблена до апарату. В середині апарату є уміщені чутливі плівки, на яких і відбивається ся внутрішня стінка жолудка. Фотографії розглядають ся кризь побільшаюче скло й по них можна розпізнати хворобу. D 59

¶ Війна з биком на даху. Недавно гнали різники у Лондоні воли з залізничної стації на торговицю. Один

від зачав утікати, а за ним пустило ся кілька різників, щоби завернути його. Бик забіг до одного з поближких домів та сходоми вибіг на дах, де сушить ся звичайно біле та бавлять ся діти. Очевидно, що зараз вибігло туди багато людей цікавих, що то з того буде. Бик зачав бігати по даху та перевертати комини не даючи ся ніяк златати. Як прийшов на край даху і побачив на долині торговицю та багато людей і худоби на ній, попав в злість, та став біти за тими, що находили ся на даху. Хто знає що булоби стало ся там, якби його не застрілено.

¶ Полудневий бігун відкрито. Після наспівших оноді телеграм полудневий земський бігун зістав вже відкритий. Честь сего відкриття належить ся Норвежцєви, капітанови Амундсєнови.

¶ Клуб самоубійників. Після донесень російських часописий зорганізував ся в Петербурзі клуб самоубійників, який числять багато членів. Члени клубу мають виголошувати горлячі промови, почім сейчас мають поновнювати самовбийство. На однім з послідних засідань члени тягнули льоси, причім 10 членів призначено на жертву самовбийства.

ГОЛОВ. УРЯДУ Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ.

Розмет за місяць марець 1912 р.

Розхід за місяць марець єсть:

За померших членів або їх жени і за випадки каліцтва.

Разом виплачено запомог \$19.350.00

Платня гол. урядників за місяць марець 270.00

Адміністр. Союзу за місяць марець 215.21

Засіданє Контр. Комісії 256.48

II-га часть за Календар Р.

Н. Союзу 700.00

Весь розхід виносить \$20.791.69

Розмет платить 12.341 членів на ціле посмертне (кождий по 1.57 дол.) і 1834 членів на пів посмертного (кождий по 79 центів).

Крім того кождий член платить за орган „Союзу“ по 10 центів, на Резервовий Фонд по 5 центів, на Народний Фонд по 1 центі, на Фонд Бідних по 1 центі, на Фонд Еміграційний по 1 центі.

Член на ціле посмертне платить 1.75 дол., а на половину посмертного 97 центів.

Д. Капітула, председатель,
А. Шаршонь, гол. касієр.
С. Ядловський, гол. секр.

ДОПИСИ.

3 Bayonne City, N. J.

Наколи дитина збудить ся зі сну, то сейчас починає плакати, а если вже більша, то просить маму о поживу, не зважаючи цілком на се, чи мама може її дати чи ні. Отсе порівнянне немомхить насуває ся на гадку, порівнюючи час, який переживає наш нарід.

Ще недавно сему, коли наші селяни в Галичині переживали тяжкі хвили визиску і темноти: коли то він підчас виборів по більшій часті голосував за панамі в парі з народними зрадниками-кацапами, коли годував своєю власною кров'ю ті тисячі п'явок, котрі користаючи з його темноти не перебирали в средствах.

Але до річи. Невжеж той бідний, поневолений нарід, а взглядно його більша частина нарочно, зі свідомостю, будучи від літ в багні темноти, ліз ще глибше? Думаю, що кождий скаже: Ні! А хтож винен сему? — Неодин спитає. Невжеж таки ми самі? Так есть! На жаль мусимо признати вину по часті таки самим собі. Коли інші народи працювали від віків над усвідомленням себе, над просвіттю черлх мас, то у нас всі спали сном віковичним, з виїмком незначних одиниць, котрі беручи примір з чужих, та завдяки своїй енергії вибились по над нормальний стан. І ті одиниці, ті народні апостоли, почали з усвідомленням себе будити цілий український нарід зі сну. І заворушилось, загомоніло, тай нарід пробудив ся; а першим його словом була просьба до Матері о поживу. Однак та бідна Мати, Русь-Україна, закута в подвійні кайдани і не поворухилась, лиш плаче над бідним поневоленим дитям.

І так минають цілі роки.

Нарід бачучи, що нізвідки помічи, старає ся о власних силах підняти, увільнитись з кайдан темноти. Закладає просвітні інституції, приватні гімназії, семінарі і безплатні бурси для бідніших учеників. Та щоб ті всі народні святині удержати в належнім порядку, щоб ученики по бурсах не терпіли голоду і холоду, потреба великих сум на покриття всяких видатків. А звідки ми їх візьмемо? З чужих нам ніхто не допоможе. Одинока лиш надія таки в нас самих. Мусимо в біді самі собі радити і помагати, як звичайно сироти, та і показати перед цілим світом, що ми не лиш стогнемо в неволі під пануванням Ляхів, але і вміємо борити ся, вміємо старати ся про школи і просвітну о власних силах.

Тож загал український, а тим більше ми, живучі на землі американській маючись о много лучше від наших братів в Галичині, повиннісьмо так великим і святим ділом заняти ся щиро, та зібрати складки по всіх закутках Америки.

Братя Українці! Ми не повинні остати по заду тих всіх, котрі посвятились так великій і важній справі, та повиннісьмо доложити всіх старань, щоб зложити вдовину лепту на народнім жертвеннику. А з тих, котрим сьогодні поможемо в побираню науки, виросте нова сила, нові борці за справу нашого бідного поневоленого народу.

Тож в тій цілі завязав ся комітет до збираня складок на „Рідну Школу“ в Ваюппе. Та і поза тим комітетом, кождий щирій Українець повинен всюди і при всякій нагоді збирати складки та віддавати їх касієрови комітетовому. Тих всіх, котрі будуть записуватись збиранем складок, просить ся дуже, щоб записували іме-

на і назвиска жертводавців, як також жертвовану суму, а місцевий комітет займе ся по зібраню складок оголошенням їх в „Свободі“.

Петро Радичківський
436 Ave. C. Bayonne City, N. J.
Андрій Павлюк,
Іван Язвинський.

3 Woonsocket, R. I.

Дорогі Братя і Сестри, живучі на тім плейзі! Вступайте до заломових товариств, а при тім і до Р. Н. Союзу! Сеж для нас одинокий рагунок і поміч на чужій землі, тут за морем. Не будьте байдужні! Нехай послужить Вам за примір смерть покійного Дмитра Ковальчука, страшна і несподівана. Як кождому відомо, се був чоловік ще молодий, бо мав ледви 28 років життя. І не був байдужний, бо ще хлопцем вступив до товариства як також і до Р. Н. Союзу. Опісля як оженив ся, не відомо через яку причину полишив товариство і Р. Н. Союз. Здасть ся спонукала його до сего жена. Правда, небіщик робив стало і заробляв добре, тому, як в приповідці говорить ся: „ситий голодного не знає“. Таке і з ним було: він відкинув усе, бо: „на щож він має когось там підпомагати, або хтось там за його центи буде цигара палити, або у товаристві хтось там буде йому розказувати, ще й такий хлоп, як і він, колиж він собі також чоловік неабиякого знаня!“

Але не сподівався, що при безпечній роботі смерть його постигне. Дня 23. лютого, о годині 8. з рана поліз закладати пас, котрий злетів з колеса. Через неосторожність зловив його пас за убрание, поломав ногу і руку; потовчений на цілім тілі упав нещасний на землю. Відставлено його до шпиталю і тут він дня 25. лютого скінчив життя, полишаючи вдову і синна-сироту. На його смутний похорон, не прийшов ні бос, за якого він положив життя, ані колишні його товариші, з котрими він давнійше був разом в однім товаристві. А що діяло ся у серці вдовиці, коли вона пригадала собі, як то минулого року було зовсім інакше, як товариство „Запорожська Січ“, хоронили свого члена.

Тому нехай не буде в Вонсокет ані одного байдужного Русина ані Русинки, щоби не вступили до якогось відділу Р. Н. Союзу. Товариство „Зап. Січ“ під покровом сьв. Володимира, відділ 206 Р. Н. Союзу, платить 4 дол. тижневої заповомогі на случай слабости і доктора. А ви, молоді жінки, не збороняйте своїм мужам належати до організації, та ще до такої непохитної твердині, як наш Р. Н. Союз, котрий так справедливо виплачує всякі заповомогі чи то на случай каліцтва чи смерті. Нюдна інша асеккурація так точно не виплачує, як наш Р. Н. Союз. Тож, братя, не гайуйте часу, бо час дорогий і ніхто не знає, де, яка і коли кого смерть постигне. Не дайте ся баламутити кацапським агітаторам, яких і у нас, в Вонсокет, не бракує. Не дайте ся обманювати зрадникам, а вступайте там, де усякими силами старають ся о просвіт і добробит для русько-українського народу.

Андрей Шесць.

3 Deslodge, Mo.

Заходом нашої гр. кат. парохії відбуло ся у нас дня 18-го лютого представлення. Грано омерету „Сватання на Гончарівці“. Передовсім треба похвалити аматорів, котрі відіграли свої ролі знаменито. Роллю піяка грав Іван Андрушко а його жена грала Одарку, їх можна поставити на першій місці. П. Анна Гресків віддала

ролю Ульяни як правдива акторка і зовсім заслужено збирала гримкі оплески. Роллю Стецька відіграв п. П. Баран; своєю бесідою побуджував присутних зі сміху аж до сліз. Роллю Алексія відіграв п. С. Паньків також на причуд гарно. Роллю Кандзюби відіграв п. Лучанко, наш дяк, а роллю Тимоша п. І. Ціселський; оба рівнож грали знаменито, немов правдиві актори.

Правда, людей не було так дуже багато, бо в Деслодж мешкають Русини порозкидані аж на п'ятьох плейзах отже годі було декому з дальших місцевостей прибути.

Сейчас по сім представленю председатель І. Якимів, роздав ролі на друге „За сиротою Бог з калитою“, котре має відіграти ся у Великодні свята. Як Бог дозволить діждати, думаємо, що при нагоді таких великих свят, кождий Русин охотно поспішить аби придивити ся, як аматори будуть грати.

Нам в Деслодж і околиці поводить ся дуже добре, брак нам тільки св'ященика. Маємо церкву дуже красну, досить гарно прибрану в середині, а на вежі величезний і далеко-чутний дзвін, о який постарав ся о. Хом'як. З боку маємо валичезну галю, де перепроваджуємо усі мітинги як парохіяльні так і братські; на переді галі є красна сцена на представлення з усякими догодами для граючих аматорів.

Помешканє для св'ященика є рівнож просторе, на п'ять кімнат, з цементової цегли і досить добре в середині украшене.

Можливо, що дехто подивує ся, чому я про все те пишу і хвалю так той свій Деслодж. Не на то я се пишу, аби звабити тут якогось св'ященика, але щоби наших деслоджських пизматиків ще більше колола в очи наша церков, на котру вони так сильно остріли свої порохові зуби.

А свого св'ященика при Божій помочи ми дістанемо від нашого Преосв'ященного Сотера Ортинського. Малисьмо тут через 6 місяців доброго св'ященика о. В. Жолдака; аж наш Преосв'ященний забрали його і дали до St. Louis, а ми зістали без св'ященика. За цілий той час наші вороги тим дуже втішають ся. Тому конечно хотілибсьмо, аби ми дістали як найборше доброго слугу Божого, і разом двинули і піднесли ту нашу парохію, котра може бути до року вірцем для всіх других парохій.

Грек. кат. парохіянин.

3 St. Louis, Mo.

Де ви патріоти?

Коли я переглянув в „Свободі“ „Жертви для жертв“ жалє стиснув чоловіка за серце, за героями і народними мучениками.

Вони жертвуючи свій молодий вік, своє життя і здоров'я, станули до борби, отверто ворогові сказали гірку правду в очи, ввімнули ся за подоптані права всего народа.

А для нас то байдуже. Забулисьмо як св'ято ми обіцявали подбати і помочь нашим героям. При чарках добре нам пирувати та ховати ся за плечі другим. Нема патріотів! Одні пішли ворогам на послугу, другі сидять собі як у Бога за дверми та „благоденствують“.

Нуж братя, подивіть ся на світ Божий, пробудіть ся із сну та гляньте, що не всі так сплять, як ми. Деяк відбубають ся вечерниці, представлення, відчити і т. д. і т. д. А деж ми поділи ся? Чи ми не знаємо, що там в старім краю діє ся? Годі вже нам так дальше з загненими руками з плечий других позирати! Не ганьба нам, патріоти, що нас тут, в St. Louis, є так багато, а жадної користи й помочи не має наш народ із нас.

Проч із всякими клубами Sobiesk-их! Ганьба всім тим, що йдуть чужі кути витирати! Нехай всіх замешкаlich Русинів в St. Louis-і злучить чесна спільна праця на народній ниві нашої св'ятої Руси!

НАСОВІЙ ЗВІТ УПРАВИ ФОНДУ БЛ. П. О. Н. СТЕФАНОВИЧА НА „РІДНУ ШКОЛУ“

за місяць лютий 1912 р.

Збірка на вічу в Ембрідж, Па (прис. п. В. Татомпр) 31.20.

Гр. Пук з Редмон Міле, Па. 2.00.

За старанєм Т. Ів. і Г. Більо, на весілю П. Стефана Русінко і Кат. Вархолік в Домора, Па. зложили: А. Цепко 1.00, Т. Більо 0.50, Ст. Русінко 0.50, Г. Більо 0.50, І. Піхотка 0.50, Кат. Вархолік 0.50, Аф. Беднарчук 0.25, М. Вархолік 0.50, М. Русінко 0.25, В. Шот 0.25, Ян. Цесляк 0.25, Т. Пудік 0.25, М. Яблонскі 0.25, І. Кічан 0.25, В. Сенько 0.25, М. Русінко 0.25, І. Ягчишин 0.25, М. Холяк 0.25, М. Беднарчик 0.25, А. Русінко 0.25.

На весілю у п. Романа Завінського в Донора Па. зложили: Т. Більо 1.00, В. Яблонскі 1.00, Г. Більо 1.00, В. Русінко 1.00, Ів. Більо 0.50, Л. Василь 0.50, М. Беднарчик 0.25, М. Більо 0.50, Ст. Русінко 0.25, П. Кондра 0.25, Г. Лесняк 0.25, М. Вархолік 0.50, І. Цепко 0.25, М. Вархолік 0.50, Вас. Яблонскі 1.00, І. Бедзік 0.50, П. Левко 0.25, І. Кічан 0.25.

Збірка на хрестинах у п. М. Мигасюка в Мікісраке, Па. 11.05.

Н. Н. 30 цнт.

Дм. Капітула предс. Р. Н. С. 1.00.

Збірка на хрестинах у п. П. Феша з Гомстед, Па. 6.75.

На руки п. Т. Данилика і тов. в Пітсбург, Па. (Гленвуд) зложили: Гр. Кузів 0.50, П. Котула 0.25, Дм. Данилик 0.50, Т. Баган 1.00, Іван Котула 0.25, Ю. Бережанський 0.25, П. Баган 0.25, Мих. Бережанський 0.25, Іван Рідос 0.50, Ів. Скочинський 0.25, Петро Коринівський 2.00, Анна Камінська 0.50, Ник. Фігель 0.50, Мих. Котула 0.25, Мих. Баган 0.50, Вас. Федипшин 0.50, М. Затвардник 0.25, Ник. Федипшин 0.50, Вас. Гапак 1.00, Н. Коринівський 1.00, М. Худзей 0.50, Вас. Коринівський 0.25, Вас. Пацкань 1.00, Іван Лещипшин 1.00, М. Житковський 1.00, М. Мичківський 0.50, М. Дуркало 1.00, Гр. Гіряк 1.00, М. Федипшин 0.25, Мих. Гамівка 0.25, Т. Федипшин 0.25, Дм. Карпа 0.25, Дм. Макар 0.25, Лудь Сахарницький 1.00, Лесьо Макар 0.25, Іван Кочержа 0.25, Іван Витязь 0.50, Т. Гула 0.25, М. Гусак 0.25, Т. Михалишин 2.00, М. Батіг 0.25, П. Вуйцік 0.50, М. Проць 0.50, Ст. Вуйцік 1.00, П. Протиняк 1.00, Ст. Білофухий 0.25, Н. Бохонюк 0.25, М. Ламанец 0.50, К. Сироїд 1.00, М. Мохналь 0.25, М. Дияк 0.25, Т. Данилик 1.00, Василь Кичурчак 0.50, Вас. Протиняк 1.00, Василь Гусак 1.00, Юзько Вуйцік 2.00. — Разом 105.05.

Чистий дохід до день 31.

січня 1912 р. (диви „Свобода“ ч. 6 с. р.) виносив 1262.00

В лютім с. р. вилинуло 105.05

Разом \$1,367.05

Розхід:

Видатки за винайм галі \$2.00

Перенесено часть жертв з

Гленвуд на жадане жертво-

давців на будову памяті. 14.75

Вислано до Львова на імя:

„Красвий Союз Кредитовий

міжнародним моні орд. ч.

779638 звісної фірми Кнавт

Наход і Кіне суму 6.000

корон = \$1,215.00

Разом \$1,231.75

Дохід \$1,367.05

Розхід 1,231.75

Стан фонду шкільного \$195.30

(Конець буде).

Гроші належить засилати на адресу:

A. Buczak, 1401 Carson Str., S. S.

Pittsburg, Pa., виписавши чек: М.

Porada.

о. М. Данилович, предс.,

М. Порада, кас.,

А. Бучан, секр.

АНДРІЙ ЧАЛІОВСЬКИЙ.

КОЗАЦЬКА ПОМСТА.

Оповідане з козацької старовини.

(Дальше).

І вони оба засьпівали:

Гей хто в лісі озови ся!
Та викрешем огню,
Та закурим люльку,
Не журімо ся.

Їх сильні голоси відбивалися від-
гомоном по берегах балки і їм самим
веселіше стало. Хлопець прокинувся і
став розглядати ся по бокам мов у сні.

Максим отворив широко піздрі, і
став в повітрі нюхати.

— В повітря дим чути... Деся вже
недалеко чортів син сидить...

— Яке тобі діло до чортового сина
— коли тобі не подобається, так убі-
рай ся до самого чорта, а його синові
дай спокій — гукнув на них з боку з
поза скелі якийсь сильний голос.

Козаки поглянули туди. З поза ске-
лі виходив старезний, сивий дід з руп-
ницею в руці... Він був в одній сороч-
ці, в постолі, оперезаний мотузком.
Сорочка на грудях розіпнута, без шап-
ки.

За поясом сторчав довгий ніж.

— Здоров будь діду, гукав Карпо,
не гнівай ся, будь ласка, не хотіли те-
бе обидити... От так вихопило ся не-
гарне слово, а ти вибач.

— Хто ви до біса будете?

— А вже-ж, Запорожці. По пірю пти-
цю пізнавай...

— Чого ви тут заблукали?

— Овва! ти бо насправду сердити ся
тай в гості не приймаєш. Та бач, нам
скрутна година. Хоч не хоч, а не вступ-
лю ся, хоч палицею бий...

— По тобі і по звичаю виджу, що
ви добрі люди. Я вже давно знаю, що
ви в балку мою заїхали. Та коли-б ви
були не засьпівали козацької пісні, то
вже би й не жили. Я дуже бережусь від
нещорохих гостей... Ну, тепер здорові
будьте, панове товариство, просимо го-
стий у хату.

Старий зійшов в низ, наблизив ся
і руку їм подав.

Козаки позлазили з коний.

— Добичу везете? питає Охрім, по-
казуючи на хлопця.

— Вовчєня пїмали та треба його
уговкати. Де-ж твій зимівник, діду?

— Ходіть, то й покажу.

Охрім пішов передом. Тут дно бал-
ки розширювало ся. Стояли тут грядки
з яриною, овочеві дерева, пасіка. Тепер
вдарилась зза гори луна і місяць показав
ся. Стало ясно і все було видно. Старий
завернув в бік, відчинив малі плетені
ворота і вступив туди козаків. Та в тій
хвилі вискочили два великі мов вовки
пси. Стали біля діда ласити ся, а відтак
обнюхали козаків і теж помахали хво-
стами.

— Бачу, що ви добрі, свої люди,
коли мої пси на вас не гавкають... То
мудра твар, зараз занюхає козацьку
душу. Коли-б так сюди попав пан або
жид, або татарин, так на шматки розір-
вали-б.

Наблизили ся до хати. Та то не бу-
ла хата, а велика камінна печера, до
якої старий Охрім приставив двері і в
середі обхорив. Тепер ввійшли за ста-
рим в середину і він засьвітив каганець.

Карпо розглядав ся. Була се про-
стора висока печера з рівним глиняним
помостом. З одного боку в стіні видов-
бана ніч, на якій догарував огонь. Від
того блимало світло по стінах, малюю-
чи невразні чудовижні зобра, які то
повставали, то никнули, пересувались
з місця на місце.

Дим з тої печери виходив якоюсь
щільною на двір. Напротив входових
дверей стояла язась щільна, заткана
дошками. Були се двері до льоху. Кар-
по не міг при світлі гаразд розглянути
ся відразу. Він держав на руках хлоп-
ця і не знав, де його діти.

— Будь ласка, діду, чи нема в тебе
дещо зісти, бо ми страх голодні, і для
дитини би дечого.

— Зараз звару козячого молока, а
для вас зараз вечера буде. — Старий
пішов з каганцем поза ніч до якихось
дверей. Там була невеличка печера з
лежанкою, вкритою кожухами. Він при-
гликав сюди Карпа.

— Ось тут поклади дитину та зроби
біля його, що треба. Карпо поклав хлоп-
ця на лежанку і розвинув з кожуха. Хло-
пець був мокрий. Він вже прокинувся,
та дививсь на все з острахом, не розу-
міючи, що з ним робить ся.

Карпо став ніжно роздягати його до
гола з мокрої одежи.

— Я тобі зараз, Остапику, одєжу
просушу при огні. Поки що ти пождеш
так, а коли-б тобі зимно було, то на-
криєсь кожухом.

— Я хочу до мого покою.

— Тут нема, дитинко твого покою,
пожди до завтра...

— А коли я хочу! Занеси мене зараз
до мами.

— І мами тут нема, а тепер і ніч і
далеко їхати.

— Зараз до мами мене занеси, злив
ся хлопець, а то я мамі поскаржу ся і
батькові, а тато прикаже тебе вибити.
Хлопцеві здавало ся, що то хтось зі
слуг коло його порається.

Карпо передав мокру одєжу Мак-
симу, щоб її просушив при огні.

За той час приніс старий Охрім ку-
холь теплою козячого молока.

Хлопець взяв кухоль в руки і став
жадно пити молоко.

— Добре було молоко? питає старий.

— Не добре, воно смерділо. Завтра
мені такого не давай.

— У мене, дитино, иншого нема...

— То завези мене зараз до мами.

— Тепер не можна, ніч, у лісі вов-
ки бувають. Могли би тебе зісти.

— Пожди, я пожалуюсь батькові,
то тебе на палю прикаже надіти, або
повісити, на що ти мене брав, ти хаме!

— А ти вже бачив, як хамів виша-
ють або на палі надягають?

— Бачив. Мама мене не хотіла пу-
стити, а тато таки узяв і казав дивити
ся, хоч мама плакала...

— Ну, синку, з тебе люди будуть, та
поки ти нас повісити звелиш, то ще тро-
хи почекаємо, а ти проси ся.

Хлопець почав плакати. Його одяг-
ли в просушену одєжину і поклали спа-
ти. Він довго ще хлипав, поки ну за-
снув утомлений.

Старий узяв каганець і ввійшов до
першої печери. Він поставив на столі
борщу з рибкою, паланицю, меду...

По вечері вийшли на двір. Ніч була
прегарна. На блакитному небі сьвітлв
великий місяць. Усюди було тихо, лише
соловейко в садку аж заходив ся, так
висьпівував. В повітрі пахло від роз-
цвілої садовини, що мов снігом вкрива-
ла білим цвітот. Деревка кидали диво-
вижні тіні на мураву.

Чарівна українська ніч.

Старий виніс кілька кожухів і розі-
слав на землі під розкішною черешнею.

— А то з нас козаків! скрикнув Кар-
по, а деж наші коні?

— Не журись кіними, їм добре і
безпечно. Вони там пасуть ся на леваді
поприпинані.

— А не буває тут часом вовк?

— Буває і вовк, та в мене славні со-
баки. Здалека його занюшає та розір-
вуть на куски. Сідайте ось тут, коли не
голодні, та розкажіть мені, звідкіль ви
і куди їдете?

Карпо став розказувати старому про
все, що ми вже знаємо...

Дід Охрім вислухав все, покурюю-
чи люльку, та каже:

— На пана Овруцького треба би на-
шого Кривоноса. Той ніколи з поро-
жними руками не відходив. Ех! набрали
ми тих всьляких замків панських, на-
брали, а що панів та жидів налушили,
то й не перелічип.

— Хіба ти, діду, Кривоноса знав?

— Чи я знав? я з ним у ві всіх по-
ходах був, тай його славу смерть бачив
ось тими очима, що на тебе дивлю ся.

— А хіба ти такий старий?

— А як ти гадаєш?

— Шістьдесяті либонь...

— Додай ще двадцять, то як раз бу-
де мій вік...

— Вісімдесят літ? закликав здиво-
вано Максим...

— Так, так, синку. Як покійний
Хмель втік на Запороже, то я вже ко-
заком на Січи був. От так як би я його
тепер бачив, як стоїть на січовім май-
дані перед цілим товариством і плаче,
жалується: „Я, каже, старий козак за-
порожської Січі, допоможіть, братіки”...

Пішло козацтво з ним, пішов і я. За-
порожці наче-б огнем підпалив. Було
завзяте. Жовті Води, Корсунь... гей, гей,

Боже сьвятий! Гомоніла слава козаць-
ка. Ляхів панів, жидову та єзуїтів гна-
ли мов череду... Потому пішли заго-
ни по всій Україні. Я ходив з Кривоносом.
То був козак! Як сьвіт сьвітот, такого
на було і не буде. Лицар був. Нічого не
було, чого-б він злякав ся. А вже на Ля-
хів страх завзятий був. А жидів мотло-
шив, що аж рука омлівала. Козацтво
йшло за ним, як петлі за сьвітлом. Ча-
си, часи славні, де ви поділись? За
Хмельом станув цілий народ. В кого ли-
ше здорові руки та ноги, кидав все та
біг до батька Хмельницького. То була
сила. Ми могли і без татарської підмоги
розмести цілу Польщу. Нераз говорив
славний полковник Богун, щоб позбути
ся Татарів та самим кінчати. Хмель не
зважив ся на те, хоч знав, що Татарва
його вже кілька разів зрадила. Не по-
слухали Богун. Аж прийшло Берестеч-
ко.

— Ти, діду, був і під Берестечком?

— І там був. Я виратував ся чудом
божим. Три дні болотом йшов, коминца-
ми. Не гадав я вийти живим.

— Так славно зачало ся, а що з то-
го? зітхнув Карпо.

— Така воля божа. Допуст за наші
гріхи... так, так. Хмельницький славний
козак був, розумний, ватажок, та він не
доріс до того, щоб в Україну поставити
самостійною... Як би вам це сказати?

Вилетів на гору орлом, а зліз у низ жа-
бою, бо голова йому закрутилась від та-
кої висоти. А лізучи в низ, потручав
тих, що йому допомогли в гору вилетіти...

— Як се?

— Ось як: цілий український народ
станув за ним одною душею, бо всім бу-
ло зле від панів, а найгірше мужикам.

Ті мужики невольники стали відразу
лицарями, та ще й якими. А Хмельниць-
кий заманюючи мужиків до себе обіцю-
вав все, а зараз в зборівських пунктах
забав за чернь, за мужиків, а про самих
козаків бдав. А чого не можна було під
Зборівом доконати? Я на те все дивив
ся. Ми так зімняли Польщу цілу в од-
ній жмені, що йно потисни раз рукою,
і сльоту по них не лишить ся. А тут
Хмельницький гукє: згода, згода! та
ще булавою завзятив одганяє, короля
заступає. Пішуть пункта, та так, на-
че-б мужиків на сьвітї не було, а саме
козацтво...

— Говорять, що се стало ся по волі
кримського хана. Він загрозив, що коли
козаки не вгамують ся, то він Польщі
помагати ме.

— Начхать було на хана і на цілу
орду. У нас таке було завзяте, що з та-
тарів одна лаба не вийшла би жива. Ка-
жу вам: Ляхи вже конала під нашими
шаблями. Ще пів години, а було-б їм
усім капут. Кажуть, що Богун аж пла-
кав перед гетьманом, просив, щоб не
переставати.

— Чого-ж Богун не доконав сього
сам? Його-ж були би козаків послухали.

— Він лицар був. Не хотів заводити
в армії розднання. Він хоч не згоджу-
вав ся з тим, що робив Хмельницький,
а остав йому вірним аж до смерті. То
щира була душа... Хмельницький від-
цурав ся черни, простого народа. На-
род перестав йому вірити, та від того
усьо пішло шкереберть... Хмельницький
тяжкий гріх взяв на душу, по волі, чи
по неволі... Слухайте, хлопці, мого ста-
рого розуму, тяміть, що без народа або
проти народа нічого і ніколи не доконаєть
ся. А з народом однодушно можна гори
перевалювати. Тямте, як гарно йшло
Хмельницькому, коли народ йшов за
ним, а як пішло йому з Петрового дня,
коли народ від нього відсочив... Аж до
того прийшло, що народ, проклинав йо-
го: „бодай тебе, пане Хмельницький,
перша куля не минула...”

— Давно ти, діду, від козаків пішов
та в тій глуші засів?

— Тридцять літ буде, як тут живу са-
мітно.

— Від тебе не одно би почув, не од-
ного навчив ся...

— Може. Тепер спить здорові. Ще
й завтра день буде, то розкажу дещо.
Мене теж сон морочить.

Не треба було сього козакам два
рази казати. Вони були здорові і на си-
лу відганяли сон. Місяць скрив ся за ліс.
В балці стемніло. Соловейко затих. Деся
високо в скелі відозвалась сова. Чути
було, як коні хрупали траву.

VI.

Вже сонце вийшло високо на небі,
а козаків ще спали.

Дід Охрім давно вже зварив для го-
стий сніданє, обійшов своє gospodar-
ство, був в пасіці, коний напоїв, до
хлопця навідував ся, а вони спали мов
вбиті.

Їм спало ся дуже добре. Під череш-
нею сонце їх не пекло.

В повітрі було тихо, без вітру, по-
вітря дріжало до сонця. Бжолі брєніли
на деревах, збираючи мід. У такому то
і віє проспати можна. Старий воркотів
невдоволений: нінащо козацтво звело
ся, сплюхи тай годі, — а далі не втер-
пів, тай гукнув їм над головою:

— Ану, панове товариство, вставай-
те, пани йдуть.

Карпо з Максимом схопились від
разу на ноги.

— Які пани? питають заспані.

— Егеж! от налякав... та я так жар-
тував лише, аби скорше прокинулись.

Чорт напів має, з відкіль їм тут взяти
ся, — а поки що вмийте ся та снідати
ходіть.

Охрім повів їх недалеко своєї оселі.
Тут пліло зі скали чисте як криштал
жерело і спливало до великого кам'яно-
го басейну, з відки відпливало малим
потічком в долину. Над потічком стояла
якась невеличка будівля.

Козаки мили ся студеною водою,
любуючись її холодом.

— Гарна в тебе вода, діду...

— Без цього я би тут години не вси-
дів. Та воно, ніде правди діти, такої
балки на цілій Україні другої нема...

— А се що за будівля така?

— Млиночок поставив.

— І млиночок? дивував ся Карпо...

— Хіба-ж на базар за борошном
піду?

— А зерна з відкіль береш?

— Землю орю тай збираю, що Бог
вродить...

Звідси пішли ід домівці. По дорозі
стрінули в загороді ціле стадо курий.

— Та ти, діду, справді хазяїн не аби
який.

— Побачиш ще дещо.

Старий виніс їм сніданє під череш-
нею. Варене молоко, мід в мищині, па-
ланицю, печене м'ясо.

— Мені би до панятка подивити ся.

— Я дививсь, він ще спить.

— Чи не заборгато того спаня?

— Нічого, хай свиспить ся гаразд.

Тепер ходіть, покажу вам моє хазяй-
ство.

І повів своїх гостей по леваді. За-
раз з лівої сторони від печери була дру-
га, ще просторіша. Тут була стайня на
кози, два волики і корову. Тепер не бу-
ло тут нічого. Товар пас ся в окремій
загороді. Вхід до тої печери заложений
був корчами так, що не видно було ні-
чого. Трохи понизше стояв гарний са-
дек. Кожде дерево пишаєть ся до сон-
ця, обліплєне цвітот. В садку стоять
рядком ули. На деревах брєнять бжолі.
З другого боку йдуть огорожі на товар.
Вони пересувають ся з місця на місце,
пски не випають трави. На самій сере-
дині балки грядки з всьлякою яриною.
Капуста, буряки, морква, а кавуни так
і вилискують ся до сонця. А ще даль-
ше загопи пшениці, ячменю, гречки та
проса...

Козаки не можуть вийти з дива...

— Ти тут сам, діду?

— Тепер не сам, гостей маю.

За ними ступали крок за кроком два
великі пси.

— І ти, діду, не боїш ся сам?

— Хіба-ж я сам? Ось бачиш, мої то-
вариші, мої вірні слуги, каже показую-
чи на пси. Ану, коли-б мене хто рушив.

За той час хлопчина прокинувся і
вийшов аж на двір. Він стояв перед пе-
черою і протирав заспані очі. Сонце йо-
го разило.

— Остапику, гей! гукнув. Карпо, —
ходи сюди, синку...

— Я хочу до замку.

— Хіба-ж тобі але тут? питає дід.
Ходи зі мною, щось тобі покажу. Він
взяв хлопця за руку і повів до товару.

Тут було маленьке, біле мов сніг кіз-
лятко.

— Що се таке? питає хлопець ці-
каво.

— Кізятко. Я тобі його подарую,
взьми собі...

(Дальше буде).

КАЛЕНДАР.

МАРЕЦЬ.

д.ст.	Дні	Руські свята
14	Четвер	Евдокії
15	Пятн.	Теодота св.
16	Субота	Зенона, Евтр.
17	Неділя	Герасима
18	Понед.	Конона
19	Вівтор.	42 Муч. в Ам.
20	Серела	Василія м. Покл.

НОВИНКИ.

¶ Руське єпископство в Канаді. З Риму доносять до львівської часописи „Руслан“, що завдяки заходам митрополита, римська курія згодила ся на основанє руського єпископства в Канаді. Про особу номіна-та доси не рішено. Першенство на се становище мали би Василіяни, о скільки вони самі не будуть проти-вити ся сему, щоби з поміж них був іменованій єпископ.

¶ Еміграція в Канаду. Зі сего-річною весною почне ся обильна іміграція до Канади. Всі корабельні компанії в Англії і Німеччині пові-домляють, що усі їх кораблі, які кур-суєть між канадійськими а англій-ськими і німецькими портами будуть переповнені на місяці март, цвітень, і май.

¶ Могила Драгоманова. В листі з подорожи по Болгарії, поміщенім в Ділі з 6. лютого, згадує автор (І. Свенціцький), що зайшов також на протестантський цвинтар в Софії, де поховали Драгоманова. На жаль могили не міг знайти, бо в книгах цвинтарних записані тільки мерці з перед десять літ.

¶ Послідній дебют Дудикевича в Галицькім соймі. Захотіло ся Дудикевичеві ломити українську обструкцію в соймі і тому заповів Полякам, що буде говорити три дні по п'ять годин, почім після регуля-міну можна буде приступити до го-лосованя над бюджетом. Готовив ся Дудикевич по п'ять годин денно ге-стикулювати, що чверть годинини розпинати і запинати „жілетку“, що дві мінути замикати схи, класти ру-ку на серце, плакати і т. п. а що півтретя години раз зімліти, щоби „Привкарпатская Русь“ в телеграмах висиланих під адресою покровителів в Росії могла трубит про славу „истинно-русского“ коломийського „ам-басадора“. Та рахунок Дудикевича завів. Польські послы зголосили ся до слова за і против бюджету, вибрали генеральних бесідників, які позрікали ся голосів і Дудикевич опинив ся в московських дураках. Не зрозумів Ду-дикевич, яку велику прислугу зроб-лено йому з сторони польських пос-лів, бо заносило ся з боку україн-ських послів на „ужасное мордобитіє“, яке впрочім коломийському ам-басадорови не першина.

¶ Русофіли помирили ся. На „собранію“ львівського „Нар. Дома“ відбувшім ся на дні 1-го лютого с. р. наступила згода обох русофільських фракцій і тому збори відбули ся до кінця, а до „савета“ вибрано пред-ставників з таборів Короля і Дудике-вича.

¶ Дивовижний наказ. Недавно за старанєм російських націоналістів заборонено салдатам сьпівати україн-ські пісні, а тепер часопис „Ръчь“ помістила таку виписку із наказу 14-му піхотному олоонецькому полкови Ч. 18., 18 января 1912 року: „§ 4. Я помітив, що інородці листують ся зі своїми рідними не російською мо-вою, а своєю. По російськи вони роз-мовляють дуже зле, а російська мова,

се мова державна. Армія в мирний час — се школа. Інородець, поки він на службі, на протязі трьох років має своїм обовязком вивчитись росій-ської державної мови. Сього ж доби-тись можна тільки тоді, коли до іно-родців ставити-муть вимоги говорити й писати тільки по російськи. Його рідня, а також знайомі відповідати їм на листи теж повинні тільки росій-ською мовою. Ротні командири й на-чальники команд мають подбати за те, щоб ці вимоги проведено в житє. Підписав командир полка, полковник Шдейдер, г. Ломжа“. „Ръчь“ з сьо-го приводу зазначає: „Наведена ви-писка із наказу командира олоонецько-го полку — дуже характерна. Коман-дир вимагає, щоб за три роки про-бування на військовій службі обрусіли не тільки солдати, але і всі їх родичі, всі знайомі, що листують ся з солда-тами. Досягнути сего командир вва-жає можливим по дуже простій але й дуже далекій від геніяльності ре-цепції, а саме: вимагати від інородців говорити й писати тільки російською мовою“.

¶ Крадуть як круки. В Петер-бурзі 1905 р. основано дім для сиріт по жертвах революції. Почесним пред-сідателем того заведеня є генерал-адютант, бар. Масендорф та гр. Шу-валова. Головою адміністрації є гене-рал поручник Томашевич, котрий до-рогою фальшивих підписів на чеках спроневірив на шкоду заведеня 22.000 рублів.

¶ Нема то як в Росії. Часени-си доносять, що монах Геліодор, б. ігумен монастиря в Царицині, зде-градований тепер на звичайного мо-наха, виїзжаючи Царицина, забрав всі монастирські фонди. Оставші мо-нахи переживають тепер в наслідок сего незвичайну нужду, бо не маючи з чого вижити, мусять жебрати. Для монастиря іменовано нового ігумена, а рівночасно монастир і церкву зам-кнено для публіки. Гуртки прихлон-ників Геліодора демонструють перед мурами монастиря і намагають ся вдерти до середиди насильно, але у-ставлена сторожа з поліції і козаків їх розгонює.

¶ Замах на царя? Недалеко зе-лізничого двірця в Царскім Селі ареш-тувала поліція візника, що від дов-шого часу видавав ся їй підозрілим. Не возив він пасажирів, тільки стояв коло двірця і обсервував приїзжаю-чих і відїзжаючих, головн. високо-поставлених осіб; як його арештова-но, відповів, що наняло його кількох панів, щоби ждав на якогось інжани-ра і набив його, як приїде до Петер-бурга. На підставі ревізії, переведе-ної у него дома арештовано ряд осіб. Як каже поліція, арештований був на-ставлений, щоби убити царя, або од-ного з членів царського дому.

¶ Чий скарб? В складі клунків на залізничій стації в Варшаві най-дено невідобраний клунок, в яким бу-ло вартісних паперів і дорожочінно-стий на квоту 140.000 рублів. В клун-ку найдено також паспорт вистав-лений в Петербурзі на імя Алексан-дра Гоголіна. Клунок лежав довгий час на складі і коли по него, ніхто не зголосив ся, призначено його на ліцитацію, і отворено. Видко, що йо-го влститель процав, або бояв ся зголоситись по него.

¶ Катерина II. дочкою Фри-дриха Вел. В викладовій салі ві-денської „Уранії“ мав історик Евген Цабель (Zabel) відчит п. з. „Відно-сини Фридриха Великого до Катери-ни II.“ Цабель каже, що Катерина II. була неправесною дочкою Фри-дриха Великого з часів його побуту на дворі Августа Сильного. Сю тео-

рію висказав вже в р. 1858 німецький історик Суденгайм. В недавню відкри-тій в Берліні виставі „Фридрих Ве-ликий і штука“ висять проти себе портрети Фридриха і Катерини і зав-важуєть ся між ними вдаряючи по-добність, що також потверджує згада-ну теорію.

¶ Великий революційний процес у Росії. Сими днями сенат приступає до розгляненя справи вір-менської революційної партії. Оскар-жених є 167 осіб, сьвідків покликано около 500. Оскаржених буде борони-ти 100 адвокатів.

¶ Конгрес поневоленних на-цій. В червні відбуде ся в Парижі конгрес поневоленних націй. Провід-ною думкою конгресу є ідея взаємно-го пізнання і порозуміння і піднесеня голосу перед сьвітом тих народів, що не мають свободи на своїй власній землі.

¶ Роздертий львами. В Ален-сон (Франція) відбувало ся представ-ленє менажерії „Фортунію“. Один мо-лодий наколесник (цикліст) мав під-час сього представлення переїхати ся на колесі там і назад по дротяній линві, що була розтягнена над кліт-кою, у якій було кілька львів. В ча-сі ської їзди наколесник стратив рівно-вагу і з шість-метрової висоти упав в сю клітку, де лежав безпритомний з поломаними кістками. Льви, бачучи між собою непорушне тіло, кинули ся на нещасного і роздерли. Відний наколесник був ще живий, коли ме-нажерійній службі удало ся видерти його пошарпане тіло з під пазурів диких львів.

¶ Новий телеграфічний апа-рат винайшов студ. прав І. Фогель-фанзер у Львові. Сей апарат замінний тим, що при ній находит ся маши-на до писання, яка служить до нада-вання та відбираня депеш. Надаючий депешу пише на машині, а ся авто-матично передає рухи другій машині, яка находит ся на другій стації, при-чім друкує відразу ті самі букви. Че-рез винахід сего апарату улекшить ся значно паресиланє депеш, бо мож-на буде відразу пересилати аркушеві письма всякого рода, як: рахунки, та-белі і т. п.; рівночасно зістає на на-давичій стації відпис-а телеграмм-прий-має апарат автоматично навіть в не-присутности урядника.

¶ Італійсько-турецька війна. Останніми днями удало ся Туркам побити Італійців під Дерною. Тур-ки добули багато амуніції і армат. Гроші найдені при убитих Італійцях Турки вислали до італійського міні-стерства війни, щоби воно роздало ті гроші між осирочені війною Італій-ські родини. В другім місци Італійці збомбардували турецьку пристань Го-дейд, яка лежить на Червоном морем, при чім знищили частину французь-кого залізничого шляху. Через се у Франції повстало велике обуренє. Ка-жуть, що шкоду понесе Туреччина. Була ще одна борба під Ель Фрагір, в якій Турки побити Італійців. Хо-дять поголоски, що обі сторони ду-мають помирити ся. Чи се скоро на-ступить на разі ще не можна казати.

¶ „Легко в ті кайдани впа-ти — тяжко збутись тих кай-дан“. Вінніпегська часопись „Робу-чий Народ“ пише таке: Небувалий „жарт“ зробила собі одна богата дів-чина в Вінніпегу з старого кавалера Ватсона. Ватсон оголосив ся в газе-тах, що має намір подружити ся. В відповідь на се оголошенє зачала з ним кореспонденцію якась дівчина, що подала своє імя як Аннабел Рус-сел. Кореспонденція однаков не тре-вала довго, бо незнана кандидатка до

подружа нагнала його до шлюбу. І ось в суботу 24 с. м. пара зійшовши ся в одній аптіці і пізнавши себе по умовлених знаках, удала ся до попа до шлюбу. Присягли гарненько і вий-шли подружені на улицу. Тут мо-лода, яка трактувала доси ціле по-дружє з гумористичної сторони, по-думала, що вже би й пора скінчити комедію. Отже під претекстом, що має купити собі дещо, вступила по-дорожі до штору, „молодому“ казала зачекати хвилю і — втекла іншим дверми. „Молодий“ чекав довгий час, потім зачав шукати за молодою а не найшовши її і на другий день, по-кликав на поміч поліцію. З газет до-відала ся молода про ті пошукування, зміркувала, що може вийти для неї скандал і вдала ся на переговори з молодим, витолковуючи ся, що все те зробила вона лише на жарт. Ба, колиж показало ся, що тепер з сего жарту не легкий вихід. Після кана-дійських законів Ватсонове подружє, хоч молода й не подала при шлюбі свого дійсного імени є важне. Не досить того, помимо сего, що тепер так Ват-сон, як і його жартоблива жінка, во-ліли-б дістати вже бодай розвід, то не можуть його дістати, бо не мають на се жадної законної причини. Те-пер над виходом з сего чудного по-дружя ломлять собі голова адвокати а навіть сам манітобський міністер справедливости, та не можуть нічого придумати. Ватсон живе з того, що удержує бордінг-гауз. Дійсне імя йо-го жінки, хотай вже і звісне урядо-вим кругам, по нинішній день не оповіщенє в газетах, бо батько її, як кажуть, один з найвидніших горо-жан Вінніпегу, старає ся справу затушувати і не щадить грошей.

ТРИЦЯТЬ І ДВА
РОНИ МИНАЄ,
ЯК ІСНУЄ ЗНАНА
ФІРМА

ГРОХОВСЬКИЙ І КО.

З маленького склепику, добре знаного нашим старим кошту-мерам, зріс банк опертий на певних підвалинах. І коли про-тягом 32 літ багато інших банків збанкрутувало з кривдом бідних імігрантів, котрі позіставляли в зносинях з тими банками, банк мій сповняючи совісно і ретельно всіякі спра-ви своїх коштумерів, сьміло дивив ся в будучність і зложив в касі рядові:

100.000.00 ДОЛЯРІВ,

яко кавцію гарантію на се, щоб тим, котрим не ва-старяє доказана через 32 літ совісність солідність та при-ватне значє майно мого, дати отсю матеріальну залорку. Опертий на таких підвалинах банк, в котрім кожний з уря-дників моїх є під бондом, повинен знайти довіре і у тих, котрі удають ся до банків чужих і непевних. Обсяг діяль-ности мого банку є слідуєчий:

СПРОДАЄ ШІФКАРТИ на всі лінії по-цінах установлених через компанії.

ВИМІНЮЄ всі заграничні гроші і ВИСИЛАЄ гроші до СТАРОГО КРАЮ скоро, певно і безпечно по курсі деннім.

ПРИНИМАЄ гроші на процент і випла-чує на кожне жаданє. Займає ся продажем і купном реальностей, виробляє позички, асекурує від огня, переглядає гіпотєки і т. д.

ОСІБНИЙ ВІДДІЛ ПРАВНИЧИЙ, про-ваджений через старокравих правників, спе-ряджує всілякі контракти як: купна, прода-жи, аренди, даровизни, інтерпрети, списує те-стаменти, стягає спадки, перепроваджує пре-цеси і т. д. — а всі документи зістають по-тверджені через ц. к. консуля і мають онов-силу правну в судах старокравих.

Пишіть по руськи і в такім записі діста-нете відповідь. Не з хрестами і образами сьвятих до Вас звертаюсь, як се инші роб-лять, лишеє вважуючи на чесне і солідне імя через 32 літ існуючого банку мого, про-шу: ЗАГОСТИТЬ і до мене.

З поважанєм

Л. В. Швенн.

Властитель фірми Гроховський і Ко

Адреса Головного Банку:

GROCHOWSKI,

Bedford Ave. & Grand Str., Brooklyn, N. Y.

Адреса філії:

GROCHOWSKI,

115 E. 7th Str., New York, City.

Адреса філії другої:

GROCHOWSKI,

101 Rockaway Road, Jamaica, N. Y.

Справозданє касове Р. Н. Союза
за місяць лютий 1912 р.

Від.	Місцевість	\$	ц.
1	Shamokin, Pa.	323	59
2	Mt. Carmel, Pa.	74	00
3	Olyphant, Pa.	107	18
4	Jersey City, N. J.	55	84
5	Mt. Carmel, Pa.	91	00
6	Brownsville, Pa.	66	00
7	McAdoo, Pa.	176	43
8	Elmira Heights, N. Y.	42	18
9	St. Clair, aP.	132	44
10	Ansonia, Conn.	93	79
11	Waterbury, Conn.	33	59
12	Yonkers, N. Y.	97	43
13	Troy, N. Y.	35	18
14	St. Louis, Mo.	109	05
15	Buffalo, N. Y.	45	18
16	Lansford, Pa.	239	00
17	West Pawlet, Vt.	28	00
18	Seymour, Conn.	26	85
19	Homer City, Pa.	23	60
20	Jessup, Pa.	93	34
21	Mayfield, Pa.	17	00
22	Nesquehoning, Pa.	13	00
23	Homestead, Pa.	99	50
24	Shamokin, Pa.	21	59
25	Trauger, Pa.	52	59
26	Belle Vernon, Pa.	28	00
27	Glen Lyon, Pa.	70	95
28	Mahanoy Plane, Pa.	250	90
29	Rhone, Pa.	94	18
30	Breslau, Pa.	101	80
31	Eleanor, Pa.	38	00
32	Trauger, Pa.	102	00
33	Northampton, Pa.	251	24
34	Old Forge, Pa.	25	59
35	Whitney, Pa.	49	25
36	Scottdale, Pa.	39	19
37	Chisholm, Minn.	74	59
38	Auburn, N. Y.	86	29
39	Syracuse, N. Y.	54	10
40	Edwardsville, Pa.	95	05
41	Westmoreland, Pa.	37	81
42	Passaic, N. J.	101	75
43	Simpson, Pa.	20	00
44	Mt. Carmel, Pa.	12	00
45	Philadelphia, Pa.	33	65
46	Plymouth, Pa.	157	00
47	Ambridge, Pa.	41	49
48	McKeesport, Pa.	97	23
49	Powhatan, W. Va.	19	00
50	Desloge, Mo.	3	00
51	Yatesboro, Pa.	49	00
52	Holyoke, Mass.	13	00
53	Pittsburg, Pa.	191	26
54	Terryville, Conn.	22	99
55	Carnegie, Pa.	112	47
56	Wheeling, W. Va.	32	30
57	Cohoes, N. Y.	31	59
58	Ramey, Pa.	80	65
59	Leisenring, Pa.	47	20
60	Baltimore, Md.	—	—
61	Dunlo, Pa.	118	00
62	Lopez, Pa.	15	36
63	Ford City, Pa.	77	00
64	Gradatim, Pa.	7	00
65	Elizabeth, N. J.	88	96
66	New York, N. Y.	53	79
67	Butler, Pa.	7	00
68	Ansonia, Conn.	10	59
69	New York, N. Y.	15	00
70	Jersey City, N. J.	147	49
71	Franklin Furnace, N. J.	10	00
72	Alden Sta., Pa.	96	13
73	Providence, R. I.	12	36
74	Granville, N. Y.	19	00
75	Mt. Carmel, Pa.	22	00
76	Newark, N. J.	75	03
77	Yorkville, O.	16	00
78	Minersville, Pa.	242	99
79	Meyersdale, Pa.	18	00
80	Pleasant Valley, Pa.	44	85
81	Baltimore, Md.	34	64
82	New Alexandria, Pa.	72	18
83	Carnegie, Pa.	10	95
84	Canonsburg, Pa.	23	43
85	Hazleton, Pa.	184	43
86	Olyphant, Pa.	11	00
87	Lancaster, N. Y.	25	36
88	Tonawanda, N. Y.	11	18
89	Simpson, Pa.	13	00
90	Centralia, Pa.	76	00
91	McKees Rocks, Pa.	40	18
92	Taylor, Pa.	57	95
93	Newburgh, O.	15	00
94	New Britain, Conn.	40	72
95	Beaver Meadows, Pa.	75	13
96	Pittsburg, Pa.	74	03
97	Marion Heights, Pa.	19	00
98	Shenandoah, Pa.	39	75
99	Wilkes Barre, Pa.	98	91
100	McKeesport, Pa.	33	80
101	Canonsburg, Pa.	7	13
102	Cleveland, O.	96	77
103	Superior, Wis.	20	00
104	Perth Amboy, N. J.	110	31
105	Nicetown, Pa.	27	96
106	Chicago, Ill.	116	24

Від.	Місцевість	\$	ц.
107	Sayre, Pa.	41	37
108	New York, N. Y.	105	51
109	Ellsworth, Pa.	45	63
110	Leetsdale, Pa.	44	00
111	Allegheny, Pa.	17	77
112	Cleveland, O.	14	72
113	New Florence, Pa.	45	00
114	Dunmore, Pa.	59	75
115	New Philadelphia, Pa.	31	00
116	Chisholm, Minn.	15	95
117	New York, N. Y.	62	02
118	Pittsburg, Pa.	19	54
119	Latrobe, Pa.	30	00
120	Spangler, Pa.	85	77
121	Trenton, N. J.	127	00
122	Trenton, N. J.	66	78
123	Scranton, Pa.	28	54
124	Ormsrod, Pa.	29	90
125	Chicago, Ill.	6	31
126	Beaverdale, Pa.	44	18
127	Buffalo, N. Y.	66	47
128	Lorain, O.	19	77
129	Sykesville, Pa.	46	00
130	Pittsburg, Pa.	34	77
131	Beaver McAdows, Pa.	31	05
132	McKeesport, Pa.	79	90
133	Newark, N. J.	59	36
134	Ernest, Pa.	39	00
135	Smoke Run, Pa.	249	50
136	Carnegie, Pa.	36	36
137	Lackawanna, N. Y.	6	00
138	Philadelphia, Pa.	8	36
139	Oil City, Pa.	28	00
140	Youngstown, O.	59	69
141	Little Falls, N. Y.	53	48
142	Elizabeth, N. J.	62	08
143	Windber, Pa.	56	20
144	New York, N. Y.	13	77
145	Altoona, Pa.	19	00
146	Detroit, Mich.	17	38
147	Allentown, Pa.	98	47
148	California, Pa.	21	17
149	Lackawanna, N. Y.	24	54
150	Pittsfield, Mass.	8	00
151	Allentown, Pa.	18	78
152	Homestead, Pa.	50	00
153	Berwick, Pa.	28	29
154	Dunmore, Pa.	43	95
155	Perth Amboy, N. J.	85	12
156	Sheffield, Pa.	16	77
157	Donora, Pa.	77	56
158	Creekside, Pa.	18	59
159	Wilmerding, Pa.	26	14
160	Jamaica, N. Y.	32	08
161	Tower City, Pa.	36	25
162	Scranton, Pa.	39	31
163	Chicago, Ill.	12	56
164	N. Hadley, Mass.	9	59
165	Chicago, Ill.	52	29
166	Barnesboro, Pa.	44	00
167	Cumbola, Pa.	35	49
168	Perth Amboy, N. J.	49	33
169	Scranton, Pa.	46	10
170	Jersey City, N. J.	29	89
171	Pittsburgh, Pa.	26	31
172	Fredericktown, Pa.	20	75
173	Cleveland, O.	25	00
174	Oxford Furnace, N. J.	27	30
175	Detroit, Mich.	23	22
176	New Burgh, N. Y.	20	00
177	Vegreville, Alta., Can.	8	00
178	Manchester, N. H.	12	13
179	St. Louis, Mo.	86	60
180	Scarbo, W. Va.	25	00
181	Manville, R. I.	6	36
182	Dixonville, Pa.	61	96
183	Sunderland, Mass.	20	00
184	Whiting, Ind.	58	00
185	Hazleton, Pa.	53	35
186	McAdoo, Pa.	36	18
187	Ford City, Pa.	43	08
188	Ginter, Pa.	—	—
189	South Fork, Pa.	31	18
190	Newark, N. J.	24	13
191	Troy, N. Y.	49	34
192	Herkimer, N. Y.	26	43
193	Red Star, W. Va.	18	90
194	Minneapolis, Min.	25	59
195	Peckskill, N. Y.	19	18
196	Whiting, Ind.	49	10
197	Swoyers, Pa.	75	71
198	Port Jerwis, N. Y.	18	59
199	Whiting, Ind.	39	25
200	Syracuse, N. Y.	6	18
201	Whippany, N. J.	6	20
202	Auburn, N. Y.	17	49
203	Brooklyn, N. Y.	25	39
204	New York, N. Y.	19	26
205	Emerald, Pa.	37	38
206	Woonsocket, R. I.	22	02
207	Jeanette, Pa.	63	02
208	Kingston, Pa.	47	18
209	Carteret, N. J.	89	00
210	Westchester, N. Y.	18	00
211	Stapleton, N. Y.	18	18
212	Cleveland, O.	29	00
213	Bayonne, N. J.	44	97
214	Chicago, Ill.	37	99
215	New York, N. Y.	23	54
216	Hazleton, Pa.	42	00

Від.	Місцевість	\$	ц.
217	Rochester	35	36
218	Youngstown, O.	48	15
219	Bakerton, Pa.	63	35
220	Chicago, Ill.	32	34
221	Chicago, Ill.	44	93
222	Mahanoy City, Pa.	102	54
223	Port Bowkley, Pa.	55	90
224	Belle Valley, O.	26	43
225	Desloge, Mo.	53	05
226	Hammond, Ind.	20	50
227	Derry, Pa.	60	35
228	St. Clair, Pa.	25	70
229	Scranton, Pa.	113	11
230	Youngstown, O.	78	00
231	Centralia, Pa.	10	70
232	New Alexandria, Pa.	27	20
233	New York, N. Y.	15	72
234	Elizabethport, N. J.	46	91
235	Rosford, O.	42	77
236	Ambridge, Pa.	3	77
237	Chester, Pa.	53	71
238	New Alexandria, Pa.	6	18
239	Philadelphia, Pa.	61	45
240	Phoenixville, Pa.	6	00
241	Newark, N. J.	16	00
242	Hawthorne, Ill.	22	13
243	West Pullman, Ill.	13	54
244	Bellefonte, Pa.	15	38
245	Trenton, N. J.	50	21
246	Crompton, R. I.	20	46
247	Wilmington, Del.	36	23
248	Coatesville, Pa.	49	30
249	Nanticoke, Pa.	38	12
250	Pittsburg, Pa.	95	36
251	Cleveland, O.	24	26
252	Northampton, Pa.	24	61
253	Lopez, Pa.	—	—
254	New Britain, Conn.	26	85
255	West Newton, Pa.	23	18
256	Ronco, Pa.	19	77
257	Spring Valley, N. Y.	18	20
258	W. E. Pittsburgh, Pa.	25	36
259	Chicago, Ill.	35	21
260	Taylor, Pa.	44	21
261	Taylor, Pa.	38	00
262	Ansonia, Conn.	10	95
263	Fulton, N. Y.	33	47
264	Juliet, Ill.	31	50
265	Taylor, Pa.	58	59
266	Glen Lyon, Pa.	34	36
267	Kingston, Pa.	32	56
268	Duquesne, Pa.	43	20
269	East Chicago, Ind.	31	65
270	Jersey City, N. J.	38	38
271	Treskow, Pa.	31	59
272	Delano, Pa.	13	00
273	Hudson, N. Y.	20	25
274	Youngstown, O.	39	96
275	Perth Amboy, N. J.	60	20
276	Ambridge, Pa.	28	86
277	Hartford, Conn.	30	33
278	Wilkes Barre, Pa.	41	13
279	Glen Campbell, Pa.	27	00
280	Stockton, Pa.	28	00
281	Manchester, N. Y.	17	00
282	Syracuse, N. Y.	12	54
283	Auburn, N. Y.	43	72
284	Rome, N. Y.	14	13
285	Glassport, Pa.	—	—
286	Lorain, O.	18	65
287	Carnegie, Pa.	13	25
288	So. Bethlehem, Pa.	22	95
290	Clarksburg, W. Va.	6	00
291	Brooklyn, N. Y.	14	13
292	Detroit, Mich.	28	31
293	Duquesne, Pa.	48	59
294	Madera, Pa.	73	27
296	New Kensington, Pa.	33	23
297	Dravosburg, Pa.	24	75
298	Holden, W. Va.	43	10
299	Kent, Pa.	18	00
300	Johnstown, Pa.	54	50
301	Chicago, Ill.	20	39
302	Fogelsville, Pa.	18	13
304	Heilwood, Pa.	32	00
305	Bruceton, Pa.	16	59
306	Cumbola, Pa.	18	49
307	Wilkes Barre, Pa.	13	85
308	East St. Louis, Ill.	20	49
309	Clayville, N. Y.	12	00
310	Hazleton, Pa.	27	00
311	New York, N. Y.	16	50

Прихід за лютий 1912 р. є	14.224.25
РОЗХІД:	
Посмертне по бл. п.:	
Івані Кочан, Dummore, Pa.	1.000.00
Івані Когут, Wheeling, W. Va.	500.00
Семані Гузеляк, Olyphant Pa.	500.00
Акіфім Телех, Olyphant, Pa.	1.000.00
Насті Вибель, Cleveland, O.	250.00
Войтіху Байорек, Hazleton, Pa.	1.000.00

Юрію Валькучак, Dunlo, Pa.	1.000.00
Ільку Буриняк, Desloge, Mo.	500.00
Андрею Фіра, McAdoo, Pa.	500.00
Запомога по бл. п.	
Марії Петрунцьо, McAdoo, Pa.	400.00
Насті Ковалів, Ambridge, Pa.	400.00
Марії Маційовський Jersey City, N. J.	400.00
Юлії Кшонстовський, Ambridge, Pa.	400.00
Запомога для:	
Василя Сущко, Pittsburg, Pa.	100.00
Сирітська часть по:	
Михайлі Пусгай, Trenton, N. J.	800.00
Стефані Кардамаш, Cleveland, O.	750.00
Федорі Форитар, Butler, Pa.	829.00
Юрію Ясінео, Manor, Pa.	313.00
Надгорода організаторів за січень і лютий	219.31
Платня гол. Уряду за лютий	270.00
Адміністрація Р. Н. Союзу за лютий	97.22
Засіданє Контр. Комісії	256.58
За грамоти Р. Н. Союзу	440.00
Весь розхід за лютий 1912 р. виносить	\$11.925.11
Зіставленє:	
Прихід за лютий 1912 р. є	14.224.25
Готівка з кінцем січня 1911 р. остала	91.961.84
Весь прихід разом є	106.186.09
Розхід за лютий 1912 р. є	11.925.11
Готівка з кінц. лютого остає	\$94.260.98
З того:	
Фонд сирітський	45.265.15
„ резервовий	27.366.17
„ народний	4.699.15
„ бідних	7.105.02
„ еміграційний	2.309.83
„ розпорядимий	7.515.66
Разом	\$94.260.98
Д. Капітула, г. предс.,	
А. Шаршонь г. кас.,	
С. Ядловський г. ф. секр.	

"SVOBODA" (LIBERTY)

THE RUTHENIAN WEEKLY

Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

ANTHONY CURKOWSKY, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.K. KIRCZOW, manager
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.

The largest circulation throughout the
United States, Canada and Europe.
The only advertising medium. Rates
furnished on application.Entered as second-class matter March
30, 1911, at the Post Office at Jersey
City, N. J., under the Act of March 3,
1879.**"С В О Б О Д А"**Газетний лист для руського народу в Америці
і орган "Р. Н. Союзу", виходить що
тижня в четвер і коштує:• Америці на 12 місяців \$2.00
• на старому краю на 12 місяців ... \$2.50
• Америці на 6 місяців \$1.00

Оплатувати газету треба завжди з готівки.

Адреса:

"SVOBODA"83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.Гроші треба посилати в реджістрованих
листі, або через експресовий або
чековий моні ордер. Моні ордер, то є
грошовий переказ, котрий дістанете від
агента або агента на акспресові офіс,
а, пішли на нашу адресу, бо без того
ви не годні грошей дістати.**Хто освободив Січинського?**

Се питання певно ставлять собі судді, хоч навіть вже й засудили двох дозорців карного закладу в Станіславо-ві, що мали помагати Січинському в утечі. Цілий плян утечі був виконаний так по майстерськи, що затер всякі сліди за Січинським і за тими, що йому помогли вивільнити ся. Однак суд мусів шукати за винуватцями; і на кого впало підозріння? На дозорців, що мали тої ночі службу а головню на Нуду, який був вже 14 разів караний, не повинував ся тюремним настоятелям а до того всего передавав Січинському гроші, які був позичив в сумі 500 К в незнайомого пана. Але чи він випустив Січинського, се дуже велике питання; ба за 500 корон ледво хто підійме ся такого діла; се певно винагорода за те, щоб Нуда доставляв Січинському ліпшого харчу, як се практикує ся і по інших в'язницях. Разом з Нудою були обжаловані ще дозорці: Ізидор Тарнавський, Кароль Малаж, Антон Цесліков і Гнат Котюшко; всі вони мали після акту обжалованя помагати Січинському до утечі.

Після переведеної розправи утеча Січинського відбувала ся в сей спосіб: дня 9. листопада 1911 року працював Січинський як звичайно в стодлярні. Звідси пішов вечером до келії, де його видів дозорець, що повинив на тім коритарі службу від години три на 6 до год. три на 8 вечером. Співв'язень Хомин, що сидів в одній келії з Січинським рішучо каже, що в тім часі Січинський ще був в келії а до тої години, як каже Зубрин, двері були позамикані. Ключі до всіх казені і брам були після звичаю зложені в інспекційнім покою в незамкненій шафі під дозором коменданта нічної варті. Дозорець Ян Стипа, що по тій ночі, о годині 6-й рано обни-мав службу ключника ІІ. крила за-

брав всі ключі від казені того крила пішов на коритар, отворив казеню ч. 205, аби вишестити Хомина до винесення „кібля“. Двері були добре замкнені на два спусти і своринь був за-ложений. Вигляд постелі Січинського вказував, що він спить, тому Стипа його не будив, бо і не було ще шестої години. Хомин тимчасом впо-рав ся з „кіблем“ і Стипа пустив його знов до келії і келію замкнув. О годині пів до 7. рано в'язень Гнат Барбазак, замітаючи сутерини, побачив шафлик, а в ній в'язничі сподні і дві камізельки. Про знайдене сеї „згуби“ доніс дозорцеві Войтіхови Баволови. Дозорець зложив сі річі в інспекційнім покою. О год. 7-й рано отворив Стипа другий раз двері келії ч. 205, аби забрати і Січинського і Хомина до стодлярського варстату. Та якже здивував ся, коли побачив, що Січинського в келії нема. На його ал-ярм заряджено сейчас перешукане цілого закладу кари і стверджено, що Січинського в закладі кари цілком нема. Найдено лише решту одіжи в ка-зни. При-судовій ревізії стверджено, що замок в казни є неушкоджений, двері і крати ненарушені, отже хтось третій отворив двері з надвору, бо з надвору лише можна отворити двері. Того дня від години три на 9 вече-ром до години три на 10 повнив служ-бу на ІІ. коритарі дозорець, обжало-ваний Цесліков на перемину з Зубри-ном. Перехід з ІІ. коритара до суте-рин є легкий і незамітний, бо в суте-ринах нема служби, освітлених сходів ніхто не стереже, а від казені ч. 205 до сходів до сутерин є всего 4 кроків. Міг отже Мирослав зійти сюди спокійно і тут перебрати ся. Вийшовши перебраний з сутерин му-сів перейти Січинський через головну крату (ократована перша брама, сте-режена дозорцями) і коло інспекцій-ного покою, в котрім був комендант нічної варті, а був ним Кароль Ма-лаж. Резерву сеї варті мав Ян Нуда і Ізидор Тарнавський. Нуда мав си-діти при „краті“ від години 7 до 12 в ночі з перервою від години пів до 9 до пів до 10, бо в сім часі мав огля-нути з Тарнавським стрих і сутерини. Той цілий час перерви мав стояти при краті Кароль Малаж. З огляду на се, що всі бічні двері були рі-шучо позамикані, Січинський мусів переходити через головну крату. Пе-рейшовши першу крату мусів Січин-ський перейти через подвіре, а відси до так званого партерного забудова-ня, де на кінці довгого коритара ко-ло замкненої кратованої брами стоїть військова патруля і перепускає лише дозорців. Через подвіре, а відси че-рез мур не міг Січинський перейти, бо мур дуже високий, а варту військоро-густо уставлена, булаб його зловила. Зрештою ані на мурі не найдено ні-яких слідів, ані патрулюючи жовніри нічого тої ночі не бачили. Лишає ся отже одно припущення, що Січинський перейшов через другу крату, а відси коритарем до послідної брами, де до 10 години стоїть дозорець, а по 10-й пускає лиш того, хто задзвонить. Се називає ся портієрка. При сій порті-єрці повнив службу тої ночі Котюш-ко, а при другій середній краті жо-внір 58 п. п. Розенкранц. Розенкранц в слідстві зізнав, що коротко перед годиною 10. в ночі зажадав отвореня крати молодий муштина, блондин, в уборі дозорця. Жовнір отворив крату, але сей дозорець вже більше не вернув. Василь Хомин розказує, що коло години 9. вечером хтось отворив двері, викликав Січинського на кори-тар, а відтак двері замкнув. В'язень з сусідної келії Петро Косик, як го-ворить акт обжалованя, чув шепіт то-го чоловіка, що вивів на коритар Сі-чинського і каже, що ним був дозо-

рець Тарнавський. Першу крату мав отворити Ян Нуда, другу як звісно отворив для дозорця вояк Розенкранц, а через третю браму, де був Котюш-ко, перейшов спокійно, принайменче Котюшко не видів, аніхто переходив.

При розправі яка тревала три дні, то є 16., 17., і 19., лютого, переслу-хував суд 53-ох свідків. Обтяжуючо для обжалованих зізнавали жовнір Ро-зенкранц, що стояв на варті коло бра-ми, який зізнав, що перед 10-ою го-диною в ночі зажадав отвореня мо-лодий русявий муштина, в уборі до-зорця, і в'язень сусідної келії, Петро Косик, що чув шепіт того чоловіка, що вивів на коритар Січинського і що ним мав бути дозорець Тарнав-ський, однак не може сего сказати тепер на певно. Окрім того виходив суд до закладу, щоби переконатися, куди міг Січинський втічи; і показа-ло ся, що Січинський мав кілька до-ріг, якими міг спокійно втічи, не по-требуючи переходити попри дозорців. Розправа закінчила ся засудом:

Івана Нуди на 4 роки тяжкої в'яз-ниці з постом що місяця, твердим ло-жем і темницею в день утечі Січин-ського.

Ізидора Тарнавського на 3 роки тяжкої в'язниці.

Малажа, Цеслікова і Котюшка у-вільнено від вини і кари.

Оборонці внесли жалобу неважно-сти проти висоти присуду.

Між організаціями.

Від коли сгорінки „Народної Во-лі“ стали цирковою ареною для вся-ких блазнів, видіставших ся з дому божевільних на Wards Island, під Нью Йорком, — від того часу годі брати щонебудь друковане в тій ча-сописи серіозно. Хіба час від часу випадає з політики усміхнути ся — але і то лиш з політики, бо послідни-ми часами „віці“ американського „дурного Августа“ так згуділи, що навіть і сьміяти ся нема з того. Прав-доподібно такого конкурсово-дурного „дурного Августа“ не держав би на-віть властитель найпідлішої цирко-вої буди, що грає в Кулікові та Ко-зовій по ярмарках, як його держить для втіхи своїх членів головний ви-діл нового Союзу. Та дарма, de gusti- bus non est disputandum*), говорив колись польський шляхун і якраз тут його слова знаходять чудове примі-нене.

А все таки виглядає наче б голов-ний уряд від нового Союзу посідав хоть крихіточку почуття встиду. Чи воно так дійсно є, не знаємо; але од-но є певне, іменно що він хоть на-магає ся вмовити в людей, що воно таки так є. Бо ось дивить: на ділі сей уряд зробив необмеженим паном редакції калюмніатора релігії 99 про-цент усіх членів нового Союзу, недо-кінченого презбітеріанського попа, визначного члена Insane Asylum на Wards Island, ескамотера людського гроша по Канаді і прочая і прочая що його єсть, — а на папери для замилення очей свѣтови, ветидав ся а може і бояв ся, оголосити се пуб-лично, та зліпив якийсь „редакцій-ний комітет“, якого члени розкинені по цілій широкій Америці, та мають обовязок брати на свою совість се все, що непочитальний набабрав.

Радуй ся отже новий Союз, бо аж тепер настане у тебе „свобода непочитальної думки і слова!“

*) О с т о р о г а для секретаря ново-го Союзу: Сих слів не вписуйте до своєї книжочки, бо се не конче безпечна латина.

Послідне число „Народної Волі“ вийшло без поданя імені того, хто його зредагував. У ній — як каже звичай — найшла ся опять спора до-за брехні на нашу організацію. Річ природна, без підпису автора. Та по-заяк опитні люди говорять що „пі-знати пана по холевах“, тому і по-всій тій писанині зовсім не тяжко до-думати ся хто її писав: та вжеж, що ніхто инший, як кепський варят чи то пак америчський „дурний Август“.

У писанині сего варята є одно та-ке місце: „Цікаве воно, після якої методи ведеть ся господарка сиріт-ського майна старого Союзу. Не до-сить, що гроші суть власністю орга-нізації а не сиріт, не досить, що не розділені на осібні книжочки, то сла-вний уряд часть сирітську дає в роз-мет, як се можна бачити в справо-зданю за січень...“

Чоловік з мікроскопічними слідами мозку у своїй чашці не написав би щось подібного. Він взявби отсе ка-сове справозданє за місяць січень, оголошене в числі 7-ім „Свободи“, та розмет, оголошений в числі 1-ім „Сво-боди“ і сказавби так: справозданє ка-сове а розмет — се дві зовсім від-мінні річі. В справозданю касовім, оголошенім в числі 7-ім „Свободи“ нема найменшого натяку, найменчої букви, якаб кидала підозрінє, що сирітські фонди заплачено з розмету. Розмет за січень, оголошено в числі 1-ім „Свободи“ і там всякий здоро-вий на умі чоловік бачив, за що має платити. А там не було ані одні да-же коми про се, що з розмету має платити ся сирітські части. Отже: коли в касовім справозданю за січень є зазначено, що сі сирітські части виплачено, та коли про них нема згадки в розметі, то мусів уряд випла-тити їх з сирітського фонду. Иншо-го виходу нема, се річ ясна як сонце. Отже: коли хто не годен відрізнити розмету від касового справозданя, то або прокинув ся навмисне дурним, щоб киришити брехнею і як такий заслугоє на „мецо“ падлюка, або таки дійсно є дурним і як такий по-винен вернути назад на Wards Island. Отже: управа презбітеріанської місії повинна психіатрів з Wards Island півзвати о зворот коштів, ви-даних за ліченє автора наведених стрічок з „Народної Волі“, бо вони зовсім сфумерували його мозківницю: зливаючи йому лоб зимною водою, виполкавали з нього послідню поро-шинку розуму. І днесь, сарака, може навіть і дуже так винен, що пише самі ідіотизми на сторінках „Народ-ної Волі“.

І коли кого треба зробити відві-чальним за се, що примушує чоло-віка так тяжко хорого виступати в ролі блазна перед соборною Украї-ною, то хіба лиш головний уряд но-вого Союзу.

Та нехай копро се дізнає ся „То-варство охорони звірят“ — дістане ся сему урядови від нього добре на-оріхи за немилосерне збиткованє ся над нерозумним сотворінєм.

3 Northampton, Pa.**ЖЕРТВИ НА РІДНУ ШКОЛУ.**

Яков Грабар зложив \$1.00 і кли-че: Федора Саюка з Slatedale, Pa. і Юрія Луцьова з Allentown, Pa.

На хрестинах у Дмитра Вересюка зложили слідуочі доброти свої жертви на Рідну Школу: Дмитро Вересюк 50, Семен Сеник 50, Ілько Мула 50, Василь Мула 50, Максим Вересюк 50, Гринько Патрай 25, Семко Паранька 25. Складкою знялись молодді—па-тріоти Семен Сеник і Ілько Мула. Всякі жертви просять ся жертводав-ців складати лично, чи money order-ом на руки:

Rev. Emil M. Baransky,
Box 2. Northampton, Pa.

СПРАВОЗДАНО КАСОВЕ „РУСЬК. МОЛОДЕЧОГО СОЮЗА“ за місяць лютий 1912 р.

Від.	Місцевість	\$	ц.
1	Shamokin, Pa.	15	20
2	Mt. Carmel, Pa.	1	25
3	Olyphant, Pa.	3	50
4	Jersey City, N. J.	3	60
5	Mt. Carmel, Pa.	3	25
7	McAdoo, Pa.	27	87
8	Elmira, N. Y.	3	00
9	St. Clair, Pa.	9	00
10	Ansonia, Conn.	9	79
11	Waterbury, Conn.	1	50
12	Yonkers, N. Y.	1	75
14	St. Louis, Mo.	5	70
16	Lansford, Pa.	—	—
18	Seymour, Conn.	1	00
20	Jessup, Pa.	4	25
21	Mayfield, Pa.	—	50
23	Homestead, Pa.	—	—
24	Shamokin, Pa.	—	48
25	Trauger, Pa.	—	75
26	Belle Vernon, Pa.	1	00
27	Glen Lyon, Pa.	18	05
28	Mahanoy Plane, Pa.	9	75
29	Rhone, Pa.	7	05
30	Breslau, Pa.	—	—
33	Northampton, Pa.	26	80
35	Whitney, Pa.	—	—
36	Scottsdale, Pa.	4	80
37	Chisholm, Minn.	3	25
38	Auburn, N. Y.	4	00
39	Syracuse, N. Y.	2	00
40	Edwardsville, Pa.	8	35
42	Passaic, N. J.	8	35
43	Simpson, Pa.	3	75
45	Philadelphia, Pa.	1	00
46	Plymouth, Pa.	10	58
47	Ambridge, Pa.	1	50
48	McKeesport, Pa.	2	00
53	Pittsburg, Pa.	9	45
55	Carnegie, Pa.	5	25
58	Ramey, Pa.	1	50
59	Leisenring, Pa.	6	25
60	Baltimore, M. D.	—	—
61	Dunlo, Pa.	2	75
63	Ford City, Pa.	2	50
65	Elizabeth, N. J.	4	00
66	New York, N. Y.	1	00
67	Butler, Pa.	—	25
68	Ansonia, Conn.	1	13
70	Jersey City, N. J.	4	75
72	Alden Sta., Pa.	14	80
73	Providence, R. I.	—	25
78	Minersville, Pa.	2	00
81	Baltimore, Md.	—	95
82	New Alexandria, Pa.	3	25
88	Carnegie, Pa.	—	25
85	Hazleton, Pa.	5	00
87	Lancaster, N. Y.	2	64
90	Centralia, Pa.	1	00
91	McKees Rocks, Pa.	—	50
92	Taylor, Pa.	3	00
96	S. S. Pittsburg, Pa.	4	75
97	Marion Heights, Pa.	—	50
98	Shenandoah, Pa.	2	75
99	Wilkes Barre, Pa.	2	75
102	Cleveland, O.	—	75
103	Export, Pa.	—	—
104	Perth Amboy, N. J.	7	00
105	Nicetown, Pa.	—	50
106	Chicago, Ill.	1	50
107	Sayre, Pa.	2	48
108	New York, N. Y.	1	75
109	Ellsworth, Pa.	1	00
113	New Florence, Pa.	—	—
116	Chisholm, Minn.	—	25
117	New York, N. Y.	—	50
120	Spangler, Pa.	7	25
121	Trenton, N. J.	22	80
123	Scranton, Pa.	1	15
126	Beaverdale, Pa.	3	00
127	Buffalo, N. Y.	—	25
128	Lorain, O.	1	00
129	Sykesville, Pa.	2	25
130	Pittsburg, Pa.	1	25
132	McKeesport, Pa.	5	50
133	Newark, N. J.	1	40
135	Smoke Run, Pa.	1	50
136	Carnegie, Pa.	1	50
139	Oil City, Pa.	1	75
140	Youngstown, O.	1	26
142	Elizabethport, N. J.	4	40
147	Allentown, Pa.	5	50
148	California, Pa.	1	00
156	Sheffield, Pa.	—	25
157	Donora, Pa.	3	75
162	Scranton, Pa.	—	25
179	St. Louis, Mo.	1	00
182	Dixonville, Pa.	2	25
188	Ginter, Pa.	—	—
197	Swoyers, Pa.	10	25
198	Port Jervis, N. Y.	—	—
201	Whippany, N. J.	—	25
203	Brooklyn, N. Y.	—	50
207	Jeanette, Pa.	1	85
208	Kingston, Pa.	4	93
213	Bayonne, N. J.	3	83

Від.	Місцевість	\$	ц.
217	Rochester, N. Y.	—	50
222	Mahanoy City, Pa.	4	35
223	Port Buckley, Pa.	1	00
225	Deshloge, Mo.	1	00
227	Derry, Pa.	1	15
228	St. Clair, Pa.	—	96
229	Scranton, Pa.	5	50
240	Phoenixville, Pa.	1	75
241	Newark, N. J.	—	25
244	Bellefonte, Pa.	2	00
245	Trenton, N. J.	3	25
246	Crompton, R. I.	—	25
247	Wilmington, Del.	—	50
249	Nanticoke, Pa.	1	65
252	Northampton, Pa.	—	—
255	West Newton, Pa.	2	50
257	Spring Valley, N. Y.	1	50
258	W. E. Pittsburg, Pa.	—	75
260	Taylor, Pa.	—	35
273	Hudson, N. Y.	—	50
276	Ambridge, Pa.	1	25
283	Auburn, N. Y.	4	00
285	Glassport, Pa.	—	—
286	Lorain, O.	—	—
291	Brooklyn, N. Y.	—	75
296	New Kensington, Pa.	—	—
298	Holden, W. Va.	—	—
308	E. St. Louis, Ill.	—	60

Прихід за лютий 1912 р. € 431.71

Зіставлене:

Прихід за лютий 1912 р. € 431.71

Готівка з кінцем січня 1912

р. остала - - - 14 837.78

Весь прихід разом € 15.269.49

Розхід за лютий 1912 р. € 37.00

Готівка з кінцем лютого остає 15.232.49

Дм. Капігула, г. предс.,
Ал. Шарпюнь, г. касієр,
С. Ядловський, г. секр. ф.

ЮВІЛЕЙНИЙ ФОНД ІМ. М. ШАШ-
КЕВИЧА

(Фонд „Рідна Школа” в Галичині.)

Оголошено в ч. 10 296.72

О. Д. Хомяк, Сімсон, Па. 5.00

На хрестинах у Михайла

Вархолика в Донора, Па., дия

18. лютого заходом Алексея
Цепка і Теодора Біль жертву-
вали: по 50 цнт.: Алекс. Цеп-
ко, Теодор Біль, Михайл Вар-
холик, Іван Цепко, Стефан
Русинко, Гавриїл Біль; по 25
цнт.: Йосиф Біль, Афан Бед-
нарчик, Андрей Цесляк, Ми-
колай Беднарчик, Андр. Гром-
ко, Кузма Лесняк, Іван Кічан,
Митро Маркович, Тимко Бед-
нарчик, Вас. Яблонський, Кон-
ра Пішко, Юстина Завійська,
Роман Завійський, Вас. Сень-
ко, Василь Шот; Максим
Біль 30 цнт.; Іван Вархолик
10 цнт. — Разом 7.15

Разом \$308.87

Всякі дальші жертви просять ся
висилати на адресу касієра фонду:
S. Jadowsky, Box 76. Jersey City,
N. J.

о. Йос. Чаплинський, пр.,
Сем. Ядловський, кас.,
Вол. Касків, секр.

ДЛЯ СТРАЙКЕРІВ В LAWRENCE,
MASS.

на руки підписаного зложили:

Дм. Капігула, МекАду, Па. 1.00

Персонал „Свободи”, як
слідє: по 2 дол.: А. Цурков-
ський і А. Гела; по 1 дол.: О.
Стегевич і М. Смакула; по 50
цнт.: А. Савка, С. Гладкий, А.
Кічак, А. Сербенський, А. Шо-
стак, П. Маційовський, В. Сан-
дович, К. Кирчів, М. Микіти-
шин, П. Гаврилів, С. G. Rose
В. Туренчак. — Разом 12.00

Ст. Милинович, Джерзі Сі-
ти, Н. Дж. 50

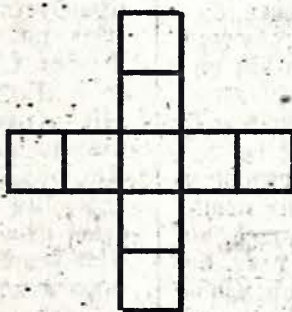
о. П. Понятишин, Ньюарк,
Н. Дж. 2.00

о. Данилович від себе і па-
рохіяні з Лейтроб, Па. 8.00

Разом 23.50

Д. Капігула,
предс. Р. Н. Союз.

Ч и т а й т е з у в а г о ю !

Тільки 50 доларів

доплатите за 2500 квадратних стій
доброї землі.

Тільки 50 дол. 100 фабрик доверуги тих лот. Тільки 50 дол.

Не занедбуйте нагоди. Коли хочете поліпшити свою долю, аби скор-
ше замешкати у своїй хаті.

Компанія на Ваше жадане виставить Вам дім на малі місячні сплати.
Де є робота, там є хліб. Тільки 40 минут до Нью Йорку.

Тут в дев'ять квадратів; вставте в кожнім квадраті по однім числі
від 1 до 9 в сей спосіб, щоб на кожній бік по доданю вийшла сума 23.
Хто се зробить і припде нам, дістане 2500 квадратних стій доброї землі,
на рівнині, в гарній околиці.

Посеред наших лотів знаходять ся фабрики, переходять залізниця
і трамвай. Не відтягайте ся, лиш пишть сейчас, поваяк роздамо таких
55 лотів по 50 доларів.

Пишть по мапу, а хто мешкає близько, нехай приїде особисто до нашого офісу,
а ми з кожним поїдемо і покажемо його лоти, позаяк сьомо переконані, що всякий,
хто побачить ті лоти на місці, схоче купити їх більше.

Наш офіс відчинений щоденно від год. 9-ої рано до 5-ої пополудни, а в неділі
від 10 ої до 1 ої пополудни. — Компанія дає залізничні тікети на переїзд туди і на-
зад. — Пишть на адресу:

Paul Dinda, Room 117, 25 CHURCH ST., N. Y. City.

З Е М Л Я К И !

ПОЩО МАЄТЕ ДОВШЕ ТЕРПІТИ? МИ ВАС ВИЛЧИМО З УСІХ
НЕДУГ

наколи явите ся особисто в нашій канцелярії, де знаходять ся спе-
ціалісти від всяких недуг, а переважно мужеських, як сифіліс, три-
пер та інші слабости крови, а головню сифілістичні рани.

Наколи не можете явити ся особисто, то опишть подрібно Вашу не-
дугу і коли вона дасть ся вилічити позаочно, то ми Вам виплемо
найліпші ліки по найдешевній ціні.

Наш антикарський відділ знаходить ся під управою опитних про-
візорів та поручає землякам слідуючі, загально знані ліки:

Проти ревматизму - \$2.00	Проти онанізму - 5.00	Проти жолудкового
На поріст вусів „У- сатин” - 1.00	Проти лихорадки - 2.00	катару - 1.50
На поріст волосся - 1.50	Проти сверблячки - 1.50	Проти катару носа 1.00
Проти прищів, вугрів 2.00	Проти ломаня ко- етий - 1.50	Проти болю горла 1.50

Красна до фарбовання волося для мужчин і жінок, привертає по-
сивівшому і споловілому волосю природну барву. Ціна 2.00 дол.

Радимо нашим друзьям купити собі у нас

ДОМАШНЮ АПТИКУ

поручану ліпшими лікарями і обіймаючи усі ліки та першорядні
средства необхідні для першої помочи. Ціна 4.00 дол. — Приходіть
або пишть на адресу:

Russo-Polish Medical Help 56 RIVINGTON ST.,
NEW YORK.

ЖІНКИ! Учть ся акушерії в нашій шко-
лі або у себе в дома. Наука в
російській або польській мові. Станьте ся
независимими. Наука триває 3 місяці; по її
скінченню видаємо диплом. Адресувати:
Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery,
229 E. 14th Street, New York, N. Y.

Шіфкарти до краю і зі старого краю!

Тільки у нас можете дістати найдешевні
шіфкарти на експресових і поштових кораблях
до Гамбурга, Бременя, Антверпу, Роттердаму, Ліба-
ви і Ліверпулю. Услуга знаменита, харч обиль-
ний, подаваний чотирь рази денно при накри-
тих столах. Окремі фамілійні каюти для родич.
Як хочете їхати до краю або спроводити когось
судя до себе, то пишть на нашу адресу або
приїдьте на дню в Нью Йорку і зателефонуй-
те до нас „493 Orchard”, а ми виплемо по вас
сейчас свого урядника. Нічліг у нас безплатний
аж до відїзду корабля. Вислаємо гроші до всіх
частей світа після найкращого денного курсу.
Міняємо гроші на корони, рублі і марки. Голо-
сїть ся на адресу:

American European Steamship Co.,
121 Norfolk Str., New York City.

На
сплати
по
\$1.75 місячно.

30-ть доларовий годинник на сплати
по \$1.75 місячно.

Пішлемо вам на 3 місяці на кредит для про-
би солідний і дуже гарний 14 каратовий золотом
наповнений (gold filled) годинник та письмону
гаранцію на 20 літ, а знаменитим встановом, як
рівнож чудовий ланцюшок і брелюм, за що чи-
слимо всего лиш 30 доларів; як годинник ви-
пробуєте, тоді будете нам платити по 1.75 доларів
місячно. Пишть по інформації до:

American Watch Co.
343 E. 9th Str., New York, N. Y.

Адольф Мандель

При зближаючи ся
святках Великодних!
можете післати гроші
до краю
як найскорше
і найдешевше
через загально знаний
наш

Дім Банковий.

ШИФКАРТИ

до краю і з краю
на поспішні пароходи
по курсі деннім.

Наш Банк платять
4 ПРОЦЕНТ НА ВКЛАДКИ.

Всі трансакції гварантовані
ГОТІВКОЮ

СТО ТИСЯЧ (100.000.00)

ЗЛОЖЕВОЮ В УРЯДІ

62 СТИЙОВІМ.

У всіх повисших справах
відносїть ся на адресу:

Adolf Mandel

155 Rivington Str., New York City

ВІДЧИТ

о. П. Понятишина на Марніяновім сьвяті
в Перт Амбой, Н. Дж.

(Дальше).

Та виданем „Русалки“ напхав собі Шашкевич не йно много клопотів зі сторони австрійсько-го уряду та львівського руського консестора, але й мусів він проковтнути не одну гірку пігулку від тих своїх „святих“ земляків по між котрих розійшлися несконфіговані примірки першої руської книжки в Галичині, або котрим взагалі графілась нагода її читати. Тодішня руська інтелігенція, не маючи, як відомо, ні крихітки народної свідомости, зовсім не могла зрозуміти, яку саме цінність хотів осягнути „Русалкою“ Маркіян. Тим то одні руські інтелігенти налякалися такого смілого кроку молодого студента, другі ругалися з її хлопської мови та нової правописи, а ще інші негодували прямо на Шашкевича за таку новість, яку він заміряв увести „Русалкою“ в наше письменство — словом, тодішні Русини абсолютно не вміли оцінити роботи Маркіяна. Як прийняли „Русалку“ галицькі Русини, про це говорить Яків Головацький такими вимовними словами: „Замість помочі та підохочування, найшли ся (розумій між Русинами) посьмівки та недовольність, бай ворогування. Показало ся, же що голова то розум. Були такі, котрі б радо єю витали, але не в тім строю; одному за се, другому за тоє невподоба, одному в сїм, другому в тім недогода; не взяв враг і таких, що зовсім цурали ся такою невідальщиною і бісом на неї дивили ся. А нікому тільки біди терпіти, тільки гризи зносити, як бідному издате-леви. Зарозумілість, односторонність, невіжество від ровесників і неровесників нераз доїдали ему до живого*).“

Ся цілковита неудаха з „Русалкою“ вразила Шашкевича дуже болючо. Видячи, що задумане ним діло не може через заскорюлість і мертві погляди самих таки Русинів увінчатися ся бодай маленьким успіхом, стратив він всяку охоту до дальшої праці і нічого собі так дуже не бажав, як сего, щоби чим скорше вирватися зі Львова. І те бажання Маркіяна могло сповнитися ддятого, бо якраз в часі тих всіх хрип з „Русалкою“ скінчив він богословські студії і яко укінчений питомець міг він приступати до рукополагання на священника. Мимходом згадаю, що як Шашкевич був ще на 4-тій році богословія, то тодішній перемиський єпископ, Іван Снігурський, радив йому висвячуватися в безженнім стані. А таку гадку підсував згаданий єпископ Маркіянови тому, бо бачучи його спосібности, хотів він дати йому (Маркіянови) місце при перемиським консестори. Розуміється, що через те був би міг Шашкевич дослухатися якихсь почестей. Но Маркіянова мати цїнила ма-буть вище невістку як евентуальні гонори свого сина, і для того відраджувала вона йому безженність. Впрямі і сам Маркіян певно волів працювати радше між простим народом на селі ніж ети-кати ся з такими назадняцькими людьми, якими були обсажені тодішні наші консесторії. Але найтам буде собі з тими причинами, як хоче, а Маркіян пішов таки за радою своєї матери і оженив ся. Невдовзі потім, а се в 1838 р. став він священником.

Злишно мені мабуть говорити, що через свої пориви насамперед з „Зорею“ а відтак з „Русалкою“ був Маркіян записаний яко „неблагонадобний“ чорними буквами у сьвятім Юрі. Тим то й ставши священником, не міг Шашкевич сподіватися чогось доброго від свого духовного начальства. Іменно дїстав він насамперед на коротенький час адміністрацію в Гумниськах, відтак таку саму адміністра-

*) Диви: Руська письменність: вид. тов. „Прогрес“ том III: стор. 141 і даліше.

цію в Нестаничах, а вкінці в 1841 р. парохію в Новосілках лївських в камоньцьким повіті. Всі ті посади були нудженні, пенсії там не платили і Маркіян мусів зносити велику матеріальну нужду. Були вправді при тих посадах ерекціональні, церковні ґрунти, але Шашкевич не міг займатися господаркою тому, бо не позволяла йому на се грудна недуга-сухоти, на котрі западав він ще в семінарії. Бувало навіть так, що для заратования себе і своєї родини мусів нераз Шашкевич позичати у своїх сусідів грошей або збіжжя. Його родинне життя також не було щасливе. І так хорий, бідоласний, опущений від всіх, серед трудів і борб коротав Маркіян своє життя, не маючи ні звідки ані помочі ані якоїсь розради.

Коли тим Маркіяновим товаришам, що не рвалися до ніякого нового діла, лишче відносили ся до свого народу з таким самим презирством як австрійський уряд або Поляки, усміхало ся щастє, і коли вони дізнавали ласк зі сторони своєї вла-сти, то Маркіянове

„...серце бідненьке
Радощів не має,
Лиш розлуку із долею
Лиш слезоньки знає“. („Над Бугом“).

І через ціле своє життя взагалі, крім хіба своїх хлопячих літ, не знав Шашкевич, що то є щастє достаток: він все мусів бороти ся з ріжними труднощами і перепонами, йому все віяв вітер в очі. Маркіянова доля була така, що вона давила його серце „як відьма кошава“, та й до своєї долі кликав він в одчаю:

„Ох ти доле, лиха доле,
Гадино їдлива!
Переїла-сь моє щастє —
Гіренька година!
Запустила-сь в мою душу
Журбу і розпуку,
Учинила-сь мому серцю
З гараздом розлуку.“

(„Лиха доля“).

А трошки даліше у тім самім віршу говорить Маркіян про свій гаразд так:

„Десь за морем, за горами
Мій гаразд здримав ся,
Десь з безвістей, з темних лісів
Мій смуток пригнав ся.
Ой пригнав ся, тай вороном
Надо мнов літає,
Бе ми серце тяжким крилом,
Радість розбиває“.

Однак мимо гіркого бідованя, мимо тих всіх розчаровань, яких він зазнав у своїм житю, мимо сеї хороби, що підточувала його житєві соки, в Маркіяні все таки жевріла надія, що відроджене руського народа в Галичині мусить наступити. Тому, хоч і зломаний на душі, Шашкевич, будучи священником на селі, не покидав праці на тій ниві, яку він собі вибрав. І так в останніх літах свого життя взяв ся він між иншим до перекладу сьвятого Письма нового завіту на народну руську мову. Вправді задля змагаючої ся слабости міг Шашкевич перекласти тільки Йоанове євангеліє та п'ять перших глав з євангелія Маттея, то всеж таки сей переклад має своє значінє тому, бо ним показав Маркіян, що висьміваною доси хлопською мовою можна виразити навіть такі високі релігійні правди, які містять ся в євангеліях. Слід мені бодай натякнути і на се, що Маркіян був дуже вірцевим священником з великою рівністю трудив ся він над просьвітою і уморальнюванем повіреної собі пастви і був для неї цирим батьком. Проповідав він гарно і сердечно і п'ять еписаним ним проповідей лишилось по його смерті.

Що було єдиною потїхою в останніх хвилях життя Маркіяна, то сей підєм народної свідомости, яка проявилась тоді буйно серед закордонних Українців. В тім часі іменно лунав вже на широкіх

українських степах могутний голос нашого народного апостола Тараса Шевченка і перші його вірші, („Вігрі буйний“, „Причинна“, „На вічну пам'ять Котлиревському“, перша глава „Гайдамаків“) поруч творів инших українських писателів принесли до Галичини книжка-збірник, що його видав славний український байкар, Євген Гребінка, під заголовком: „Ластівка“. Маркіянови пощастилось дістати єю „Ластівку“ у свої руки і він незвичайно нею одушевивсь. Шашкевич переписав собі творі Шевченка і він перший з поміж галицьких Русинів признав сим творам ту цїну, на яку вони заслугували.

Сею „Ластівкою“ тішив ся Маркіян так, як мала дитина, і посилавши її своєму приятелеви Михайлови Козловському, писав він про неї такими словами: „Рідні любезенькі! Несе ся воздуха ми до вас, мої миленькі, шпарка Ластівка; ой ластівка! такої ще ніхто з роду не бачив, бо не їно, що гарно виспівує та щебече, та так мов промовляє, а то ще і на зиму не ховає ся, і все співає, і все літає, і все виспівує, що забудеш і біду і горе, і смуток і журбу і здає ся тобі, що завжди весна. От така то летить до вас ластівка?“ Думи, які містились в тій „Ластівці“, розкривали Шашкевичеві давню бувальщину нашого народа і його душа добрила ся та серце радувалось на згадку

„Про давні літа,
Про давні часи,
Як слава гула
Сьвітом в-округи,
Про руських батьків,
Боярів, князів,
Про гетьманів, козаків. („Побратимови“).

Але люта смерть стояла вже за плечима Маркіяна. І сумні були остатні хвилі його життя. Він все сподївав ся, що прийдуть йому гроші з каси та що зможе він поїхати в гори на жентицю до свого друга Миколи Устияновича, тимчасом не довелось Маркіянови бачити ні грошей з каси ані гір. У своїй слабости стратив він зір і слух, аж вкінці дня 7. червня 1843 р. не стало Маркіяна в живих. Помер він в 33-тій році свого життя, отже в тім віці, на котрий припадає найкращий розцвіт сил здорового чоловіка. Його тіло похоронено в мурованім гробі в Новосілках лївських, а 50 літ опісля, а се дня 1. падолиста 1893 р. перенесено його мощі з великою торжественністю до Львова на Личаківський цмнтар і там він спочиває днес. А бодай по смерті вдячні Русини поставили йому на гробі пам'ятник.

* * *

Письменна спадщина по Маркіяні не є велика і розпадаєть ся вона на вірші і прозові твори. Важніші з його віршів є оті: „Згадка“, „Волеслав Кривоустий під Галичем“, „Погоня“, „Бандурист“, „Ода по поводу сьвяткованя дня уродин цїсаря Франца I.“, „Веснівка“, „Туга за милою“, „Підлисе“, „Над Бугом“, „Нещасний“, „Лиха доля“ і „Побратимови“. Крім сего лишилась по Маркіяні частина перекладу з поеми Гоцинського „Zamek Kaniowski“, як також переклади деяких сербських народних пісень та дещо з чеської „Короледворської рукописи“. Треба замітити, що багато віршів Шашкевича затратилось між його приятелями та знакомими.

З прозових його писань заслужують на увагу: Казка „Олена“ і три „Псалми Русланові“. Написав він також розправи: „Старина“, „Руське весіле“ і „О Запорожцях і їх Сьичи“; ті однак твори не мають великої стійности. Проповідей осталось по нїм 5. Побіч сего зладив Маркіян „Читанку“ для народних шкіл, написав по польськи розправку „Azbuka i Abecadlo“ та почав перекладати сьвяте письмо. От і весь літературний доробок Маркіяна.

(Дальше буде).

Европейська адвокатсько-нотаріальна і війсьнова канцелярія.

За малу винагороду переводимо в старім краю процеси ґрунтові, спадкові і грошові, стягаємо залогні рати і переводимо в красній табулі всякі документи, нотаріальні акти, повновла-стє, контракти купня і продажі. Тестаменти; свідчення; довідні декларації і спадкові, потвер-дження цїє, корол. генеральними Консультантами. Виробляємо урядовою дорогою асентерушкови по-даєня та увільнення від військових вирав та має-мо самих кїлійших адвокатів, що заступають наших клієнтів. Великий у нас споряджений до-кумент, має правну вагність в старім краю. Діаємо до Росії виробляємо паспортні для від-ного переїзду через границю. Нерада даром. Го-лосіть ся або паміть в всякій справі: D. Klarer, 121 Norfolk Str., New York, N. Y.

Др. Гогенберг (Hochenberg)

Тел. 3615 Орчард. 608 E. 6th Str., New York.

Знаючи шп. Родимця в численних подяк, говорить по українськи, має за собою доволітну практику, лічить всі грудні, жодукові і жіночі недуги за помістю свого спеціального Remedium, здобутого власним досвідом. Удавайте ся до него в довір'єм. На листи відвортна відповідь.

РОДИМЦІ! ЧИТАЙТЕ І ДРУГИМ СКАЖІТЬ!

Телефон Orchard 6085

Час попірати своїх зе-мляків, а не ворогів на-шого народу. Загляньте у вільній хвилі до моєї канцелярії побіч руської церкви, а переконаєтесь, що знайдете там поміч і порадку у всіляких кло-потах і справах старокраєвих судових, маєткових і військових. — Бєли хто з Вас має процес в краю, або хоче стягнути гроші від свого довжни-ка в краю; хто має справу спадкову або хоче продати або купити ґрунт в старім краю — то знайде у мене совістну, фахову і дешеву порадку і поміч. Крім того продаю шифарти на всі найліпші лінії і найтанше до і з краю. Також продам фарми, доми і лоти в найлучших місцях по найдешевших ці-нах. — Порада безплатно. На листи відповідає ся відвортно.

H. CZARNECKI 30 E. 7th Street, NEW YORK CITY.

Прищі, вугри, короста,

п'ямі в також всякого рода викиди на лиці і тілі, пезають раз на все від пастильок „AKNOL“. Є то внутрішнє средство, очищуюче кров зовсім в дуже короткім часі, а як відомо всі оприщєня і в'огниження тіла походять з нечистоти крові. Не порівнюйте наших пастильок з мастиами, котрі приносять поміч лише хвилино. Пастильки „AKNOL“ увільняють Вас раз на все — на ціле життя — від поганих прищів, корости і інших плям. Тисячі подяк, тисячі похвальних листів, тисячі задоволєних коштумерів можемо предста-вити кожній хвилі. Але се не вистарчить, о до-броті пастильок „AKNOL“ треба самому переко-нати ся. Звернемо гроші що до цента если Вам не допоможуть! Для чогож ходити з прищами та в'огниженнями лиця. Пощо бути посьміховиском? Проплатіть \$1.50 а ми сейчас вишлемо 100 пастильок „AKNOL“ якраз тільки, кільки Вам потреба до очищення Вашої крові. Не відкладайте сего на завтра. Вложіть сейчас \$1.50 до колекти і ви-шлїть режістровано на адресу:

„Aknol Remedy Co.“, Dpt. B.
330 E. 15th Str., New York, N. Y.

НАДІСЛАНЕ.

В. Л. Швенк, власник фірми банкової: Гроховського і Ком. просить помістити наступного повідомлення:

В хвили замкнення агенції Штешельського (ул. Стантон ч. 185) в Нью-Йорку, через американський уряд, знаходилася в локалі агенції дуже чиста пошта для костюмерів, котрі поїзтавали в зносінах зі згаданою фірмою. Завдяки моїм старанням удалося мені дістати зіволене на перенесення всіх листів до мого банку в Нью-Йорку, ул. 7 Е. число 111-115, де всі ті, котрі надіють листів насипівших і листів таких, котрі мають доперва прийти, можуть їх відбирати. Звертаю увагу інтересованим, що межі тими листами є багато тамтогоричних, котрі затримаю ще місяць, а потім буду звертати їх зад в поворотом. Прошу отже всіх, котрі сподіють ся листів, зголосити ся до мого філії банкової на ул. 7. і відібрати листи. При тій случайности доношу всім костюмерам агенції п. Штешельського, що в моїм банку можете відбирати свої листи, а заравом прошу о прочитане мого оголошення в сій часописи, знаходящого ся на 4-й сторони по новинках.

Банк отвертий від 8 рано до 9 вечором, в неділі і свята від 9 рано до 4 пополудни.

В. Л. Швенк, власник фірми банкової Гроховський і Ком.

ПРАЦЯ.

Праця се найвище добродійство для людей. Без праці не мож бути жити. Щасливий є той чоловік, котрий має силу, знане і потрібну до праці охоту. Він зробить себе і усіх тих, що на ній полягають, щасливими. Однак ми знаємо, що часами фізична сила уступає, ум тупіє а воля слабне. Є відомою річчю, що до здоров'я потрібно скріплення сил. Таке скріплюче сили средство найде кожний в Трінера Американським Еліксирі Гіркою Вина. Сей лік є зложений з чистого червоного вина і найліпшого лічничого зілля. Він витворює апетит, лічить запалене оболон органів травлення, дає силу нервам і м'язам, лічить болі жолудка та кишок, обструкцію, біль голови, напади ревматизму і невралгії, розстроєне по їді і недокровність. Набути можна по всіх другаторах.

JOS. TRINER,

1333—1339 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.

Земля на продаж.

Продам: 85 акрів доброї, рівної землі при публичній дорозі по \$15 акер. Легко єї норчувати і є на ній трохи тайзів. Також 100 акрів ліса (ліс варт око-ло \$500), земля добра, особливо над річкою — по \$18 акер. 60 акрів ліса (ліс варт яких \$250), земля добра, по \$14 акер. 130 акрів доброї вичищеної, але трохи запущеної землі, по \$15 акер. 85 акрів дуже доброї, чистої землі зі всіма будинками \$3200. Воздух і вода тут дуже здорові. Деякі плоди збираєсь 2 рази до року. 25 акрів добре управлених цілковито вистарчить на удержане родини.

Оден Русин має сейчас коло мене 1800 акрів землі і хоче розпарцелювати 1000 акрів або й більше між Русинів по 25 до 50 акрів на родину. Землю сю треба майже всю норчувати. Він продасть сю землю по \$12.50 за акер, на сплату на 8 до 10 літ. Не раджу купувати тут землі одній або двома родинами, але що найменше 10 або 15. Хто хотів би купити землю, яку я продаю, або хотів би купити в того Русина, нехай зголосить ся до мене (бо сей Русин тут не живе) і нехай напише сільські землі і по якій ціні хотів би купити, сільський може заплатити з гори готівкою і як сплатував би решту. Коли зголосить ся вас 15 людей, що хочете купити землю в мого сусіда Русина, то він вас повідомить, коли маєте тут прийти і сам тут приїде, аби розмірити землю і поробити контракти та видати „діти“ тим, кому земля сподобаєсь. Тут може повстати невелика руська колонія та побудувати свій млин на річці, яка пливе серединою отсеї землі, (давно був тут млин), а пізнійше може стати туди й добре руське село.

ІВАН АРДАН,

Penrith, Cumberland Co., Va.

ПОЗІР!

ПОЗІР!

КУПУЙТЕ ЛИШЕНЬ

в Руськім Товаристві Педагогічнім у ЛЬВОВІ, ул. Мохнацького ч. 12.

Ріжні красні і дешеві ілюстровані книжочки для дітей; ілюстровані байки та оповідання; книжки повістей для шкільної молодіжи і для народу (читалень). Дохід зі спродажи сих видавництв іде виключно на рідну школу і бурю РПЦ.

Книжки висилає ся лиш за попередним надісланем готівки або за послиплатою.

Каталог (спис) книжочок висилає ся на жадане оплачено.

Передплатуйте

ілюстровану часопись для дітей і молодіжи

„ДЗВІНОК“

одинок гарно ілюстровану часопись для науки і забави для Українських дітей, молодіжи і селян.

Виходить два рази в місяць. Передплата для Америки 2 долари.

Адреса Редакції і Адміністрації: Львів (Галичина), улица Мохнацького число 12.

(На жадане висилає ся оказові числа).

ПРОСИТЬ СЯ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ український педагогічний журнал

„УЧИТЕЛЬ“

враз з науковим додатком, що виходить у Львові (в Австрії) від 1888 р. раз на місяць в обемі 2—3 аркуші.

В „Учителю“ пишуть найвизначнійші українські письменники, учені, педагоги й популяризатори.

Річна передплата в Америці 2 дол.

Адреса Адміністрації: Львів (Lemberg, Austria); Руське Товариство Педагогічне, ул. Мохнацького ч. 12.

ХТО хотів би купити у мене фарму, поле або ліс, нехай зголосить ся до мене особисто або листовно а також нехай подасть свою адресу. Голоситись до: Jacob Williams, Williamstown, N. J.

Телеграма!

Важні новини
яких ще не було!

Ми закупили цілий наклад книжок Д. Січинського.

I. Ще не вмерла Україна у двох частях, 152 пісень патріотичних і народних під нотами.
II. частъ Текст до I. части — ціна 3.00 дол., тепер лише 2.50 дол. за дві часті, латинськими буквами.

ЧИ ВИ ВЖЕ ЧИТАЛИ:

З ласки родини, повість в трох частях А. Чайковського? Дуже гарне. 524 сторін. Ціна 1.50 дол.
Альбом Шашкевича 75 цнт.
Портрет М. Шашкевича 50 цнт.
Альбом і портрет разом 1.00 дол.
Камінна душа, незвичайно гарна повість 376 ст. вел. формату 2.00 дол.
Князь і жебрак, 50 цнт.
Львов, Н. Л. Толстого, 10 цнт.
Листи з пекла, 15 цнт.
Жителі Марса, 15 цнт.
Картини з Всеєвітної історії в 3 частях, 60 цнт.
Поезія О. Ю. Федьковича, 410 сторін, в гарній оправі, 1.00 дол.
В неділю рано віде копада, 1.10 дол.
Твори Шашкевича, 80 цнт.
Верховинські загадки, незвичайно гарне оповідане, 50 цнт.
Розбійник Кармелюк I і II частъ 2.50 дол.

Замовлення слати на адресу:

RUSKA KNYHARNIA,

850 Main Str., Winnipeg, Canada.

Tel. 4758 Orchard.

Dr. JONAS SPINNER
ЛІКАР З ВІДНЯ

Урадує: від 9 до 10 рано, від 1 до 2 попол., від 6 до 8 вечор, в неділі від 11 до 1 в пол.

119 PITT STREET, NEW YORK.

R. J. GLICK

Агент асенураційний від огня

Офіс знаходиться в WILLIAM MCCONNEL BUILDING (15—30)

SHAMOKIN, PA.

Телефон 1686 Orchard.

Др. ЕДВАРД ІВАН БЕРО

Доктор руських товариств.

Години урядові: Від 8—10 рано, від 1—2 по пол., від 6—8 вечор, а в неділю по полудни.

58 E. 7 Str., (меж 1-ою а 2-ою евію). NEW YORK.

Михайло Угорчак, NEW YORK CITY
276 First Ave. cor. 16
РУСЬКИЙ ХАРАКТЕРИЗАТОР,

виписує різні українські і инші костюми на представлення і характеризує по низьких цінах. Замовлення приймає що найменше на 8 днів перед представленням.

Петро Ярема

РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

виписує неріч на весілля, хрестини і всіні другі забави.
115 Ave. A., NEW YORK, N. Y.
Телефон: Orchard 2568.

Російсько-Американська Лінія
Найгарнійші, найбільші і найкращі пароходи, удержуючі правильний пасажирський рух поміж Росією і Америкою без пересідання у нікій посередній пристали.
Нові, двошпорові пасажирські кораблі „ЦАР“, „КУРСЬК“, „РОСІЯ“.
До Роттердаму 8 днів, до Лібава 11 днів.
\$33.00 — III класа — \$35.00
\$48.00 — II класа — \$50.00
\$65.00 — I класа — \$75.00
Найближній від'їзд корабля з Нью-Йорку: „БІРМА“ — 19-го квітня 1912
„ДУГАНІЯ“ — 16-го квітня 1912
По більшій подробці просить ся звертати до наших агентів або до генерального заступництва:
A. E. JOHNSON & CO. 27 BROADWAY NEW YORK, N. Y.

Читайте з увагою!

Хто пришле мені свій адрес і дво-центову марку не відповідь, тому пішлю даром п'ять листових паперів з вершиками. — Адрес:

M. ENGEL,

129 Greenwich Str., New York, N. Y.

ДОКТОР I. MICHEL

спеціаліст в Відня, лічить жіночі і мужські недуги. Також є спеціаліст-акушер.

Години урядові: від 8—10, 1—2, 6—8.

АДРЕСА: I. MICHEL, 106 E. 7th STREET, NEW YORK, N. Y.

Dr. A. BROWN

ЗНАНИЙ РУСИНАМ ДЕНТИСТ

(напроти руської церкви св. Юлія)

119 Second Ave. Entr. on 45 7th St., New York.

одина урядові: від 9 рано до 8 веч., в неділі 9—8.

TEL. 3541 ORCHARD.

Dr. B. BRAVERMAN

ДЕНТИСТ.

Умірковані ціни, красна робота.
72 SECOND AVE. COR. E. 4th STR. NEW YORK.

\$100.00
даром!

Напаміть число а кожній перегороді в сей спосіб, щоб по вчисленю їх з кожної сторони вийшло сума 33. Всім тим, котрі дадуть трафні відповіді, дамо кредитовий сертифікат на \$100.00 який значально не вилату при купні красної фарми величини 10.000 стіп квадратних, положеної в MALAGA, N. J., до переїзду омово 180 поїздів денно. Всего кілька миль від великого міста Філадельфії. До сплати \$139.00, котрі можна сплатувати місячно по \$4.00.

Відповіді посилайте до:

MALAGA REALTY & DEVELOPMENT CO.

304 Broadway, Dept. S., New York City.

Мала фарма даром!
Великодна нагорода!

Розв'яжіть отсю загадку з дев'ятьма квадратами. Напишіть в кождім квадратику числа так, щоби по численю вийшло в кождім стовпці число 15. Кожний, хто розв'яже ту загадку трафно і пришле нам, дістане

МАЛУ ФАРМУ ВАРТОСТІ \$149.00

т. є. десять тисяч квадратних стіп красної, сухої, високоположеної і рівної землі в New Jersey за доплатою \$49.00, які може виплатувати по \$5.00 місячно.

Спробуйте Вашого щастя, а останетесь владителями сталої посілости.

Не відкладайте розв'язання сеї загадки, а приспийте чимскорше, щобиєте могли дістати ту нагороду на Великдень. Пишіть на адресу:

RUSSIAN DEPT. (S). 25 Church Str., Suite 109, New York, N. Y.

УВАЖАЙТЕ ЗЕМЛЯКИ.

Коли Ви неправно переслідувані, коли Ви через вину босів або їх представителів вистали покалічені, коли від Вас вимагають під грозою неправних рішень, коли хочете вислати своє право, яке повстає від великої републики Вам гарантує і у всіх клопотах звертайтеся до мене записатого адвоката сталого під адресою, яку подаю при нині. (А не до тих, що оголошують свої офіси а невідласні назвиска, бо такі не суть адвокати, тільки користають з нагоди Вашого незнання ріжниць поміж канцелярією а адвокатом а ріжниця єсть така, як викинений старий шабат генерала а комендеруючий генерал. Они представляють ся Вам яко адвокати, Ви спускаєтесь на се, і в вірті і віддаєте остатній грим). Годині безплатної поради що дня від 7-ої до 9-ої години вечір а для вигоди робітників в неділю від 1-ої до 3-ої години пополудни.

JOSEPH HELLER, Adwokat i Notar, 124 Essex Str., New York, N. Y.

Григорій --
Мунашевський
Член Р. Н. Союзу.

ТАНА ПРОДАЖА ШИФКАРТ.

TELEPHONE:
Nr. 887.
Orchard.

ОДИНОКА РУСЬКА АГЕНЦІЯ ШИФКАРТОВА В НЬО ЙОРКУ

ВАЖНЕ!

По причині конкуренції між лініями, можете від нас відіхати до Старого Краю найменший коні-тот на добрих, поспішних шифах на Гамбург, Бремен, Роттердам і Антверпен.

Житочки подальше від Нью-Йорку, завчасу замовляємо місця на шифах, як і наші агенти отримують пасажирів на станціях (депот) в Нью-Йорку. Ми старасмо ся о выгоду пасажирів, як і також і про їх багажі і нічліг.

ВИСИЛАЮ ГРОШІ ДО ВСІХ ЧАСТИЙ СВІТА, скоро, точно і тано. Мінно гроші на староправні, на американські посли найкращого курсу.

КРАЯНИ!

По що йти до чужих, котрі Вас не розуміють, коли можете удати ся до добре знаного, авторизованого агента і високо кваліфікованої Руської Агенції в Нью-Йорку. Урадує Вас, коли можете когось до Америки, нехай удасть ся до мене, а воім руку за найліпшу услугу. Прому Поз. Членів Р. Н. Союзу звернути на се увагу. Удавайте ся особисто, листовно або по телефону до:

G. KUNASHEVSKY, 179 East 3rd Str., New York, N. Y.

Книжки

котрі можна дістати в друкарні „Свободи“:

Атлас та пустельник	15
Америка	15
Американець, веселий образ з життя народу	15
Бери та читай	80
Борба клас і чому робітники організують ся	15
Весела книжечка з образками	85
В Старім і Новім краю	25
Гостина сьв. Николая, драматична гра для дітей	10
Доля галицької сироти	5
Що про звіврата	80
Що про права і суди	10
Дорога до свідомости	10
Емігрант	15
Журавлі	10
Життя, зарібки, організації і т. п. в З. Держ.	15
Зуб за зуб	10
Лазки за Циганів	10
Коротка історія Русів	15
Капітал і праця	15
Казки про Жидів	15
Книжечка рахункова	50
Марія	10
Многострадалий народ	20
Народний рух австр.-угор. Русинів	15
Оповідання про Алі Бабу і сорок розбійників	20
О підземних скарбах	25
Оповідання про заздрих богів	10
Про нутро землі	25
Покуса	10
Про кінець світа	15
Рицар і смерть	5
Розмова Поляка з Русиним	10
Релігійні віровання	20
Русько-англійський тлумач	60
Слово ч. 5.	15
Слово ч. 6.	15
Страшна пімста	20
Смерть	10
Степові люди	15
Страйк	20
Стріляй на смерть, робітничка драма	15
Товариська ворожка	15
Хто з чого живе	15
Унія в Америці	20
Як то є люди на землі, з 20 образ.	50
Як мужик ходив до царя правди шукати	15
Через кордон	15
Клопська доля	5

Друки.

Метрики шлюбні	8
Метрики смерті	8
Поминки за померлих	10
Папери листові з вінетами, оден	2

Молитвенники і книжки богослужбні та релігійні.

Звичайна оправа.

Новий Завіт	2.00
Псалтир	1.00
Бог Надежда Моя	1.00
Хліб душі	60
Хліб душі, латинськими буквами	84
Дорога, малий	52
Друг душі	32
Друг душі	50
Горі Серце	34
Ізборник Церковний, малий	70
Ізборник Церковний, мал. лат. бук.	70
Молитвенник, галицький	66
Псалтир, малий	1.20
Сокровище Душі	80
Вборничок	55
Вборничок найкрасших пісень цер.	10
Ангельський хор, збірник народно-церков. пісень під ноти ч. I	25
Ангельський хор, часть II	5

Гарна оправа.

Бог Надежда Моя	2.00
Хліб Душі	1.80
Хліб Душі, латинськими буквами	2.00
Дорога, малий	1.70
Друг Душі	1.00
Горі Серце	1.30
Молитвенник	1.10
Молитвенник, латинськими бук.	1.80
Вборничок	1.90
Вборничок	1.30

Замовлення належить висилати на адресу:

СВОБОДА,

83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Скоро поміч за 2 долари
ДЛЯ МУЩИН
за курс

Др. ВАРД, спеціаліст.

Лічу ніколи невідомою системою. Верікоселю, руптуру, зажажене крові, страту сил та тайні мужеські недуги. Не пробуйте лічити ся у недосвіданих лікарів, коли малим коштом можете вилічити ся у спеціаліста. В короткім часі др. ВАРД вилічує хорих мужчин за 2 долари.

Відповідь і Порада Безплатно. В анатомічній музею можна побачити чоловіка здорового і хорого.

Ветун безплатний.

Dr. WARD,

417 6th Avenue коло 25-ої вулиці в НЮ ЙОРКУ.

Години: від 9 рано до 8 вечером, в неділі від 10 до 2. Говорить по польськи.

Русини в Шикаго і околиці!

Хто з Русинів хоче продати або купити дім, заасенувати ся від огню, купити шифарту до краю або із краю, хто має справу судову тут, або в старім краю, хто хоче переслати гроші безпечно, скоро і дешево, хто потребує затагнути позичку на прাপерти, хто має військову справу — нехай не витирає пороги в непевних а дуже часто несовістних чужинців, а найприйде до знаомого усім, свого чоловіка, члена Р. Н. Союза і урядника руської парохії, Русина з діда і прадіда, Матвія Шавали, котрого адреса є така:

M. SHAWALA & CO. 8-11
1417 Chicago Ave. (2 блок від церкви).

Він обслужить Вас швидко, совісно і ретельно!

Фарми в Ньюйорським стейті!

Найліпша нагода зробити маєток з малим капіталом. Мелоно висилаємо щоденно до Нью Йорку. Продаємо фарми дешево, з гарними будинками, або без.

Пишіть сейчас по циркуляр. Ніхто не помагає.

KOLONIA

BOX 983, LOWVILLE, N. Y.

РУСИНИ ПІТСБУРГА!

Чи Ви знаєте

ЩО ГРОШІ ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та піяїть складати своєї опадности в стейтовім Банку на розі вулиць

Carson і 14-ої.

Оей банк є одним з найстарших і найпевніших банків, що цілковито забезпечує Ваші опадности. У нас складають ся гроші церковні, братські, єврейські і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажане звіт стейтових контролорів. Продаємо **НОРАБЕЛЬНІ ПАРТИ** на найліпші лінії, а **ГРОШІ** до краю висилаємо по поштовоїм курсі.

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK

COR. 14th & CARSON STS.

South Side Pittsburg, Pa.

М. В. Рот, през., А. П. Міллер, кас.,
Ол. Бучак, урядн. банк.

ПРАВДИВИЙ „BULL“
DURHAM ТЮТЮН

має вже свою історію. Поверх пів сотні літ минуло від часу, як у стейті Норт Каролайна засаджено пораз перший сей золотистий, солодко пахучий тютюн. Одушевляли ся ним спершу вередливі мешканці полудня, відтак прийшли воєнки з подальших сторін і не могли нахвалити ся сього тютюну. Його слава розійшла ся швидко по цілій Америці і ми з гордостю констатуємо, що в самім лип минавшем році продано сього тютюну 22 мільонів фунтів, або 362 мільонів пакоє!

„Бул“ Дургем перетравив через многі роки. Його досконалість є широким звичаєм, а його приємний запах з'єднував і чим раз більше зєднує великі заступи курців сього тютюну.

Вже ся одна обставина свідчить наглядно, що сей тютюн є найліпшим з поміж всіх инших на світі.

Правдивий

„BULL“ DURHAM

ЄСТЬ ЗАГАЛЬНО УЖИВАНІМ ТЮТЮНОМ ДО ЛЮЛЬКИ І НА ЦИГАРЕТИ. МОЖЕТЕ СРКУТИТИ СОРОК ЦИГАРЕТОК З ТЮТЮНУ, НАХОДЯЧОГО СЯ В ОДНІМ 5-ЦЕНТОВІМ ПОЛОТНЯНИМ МІШОЧКУ. „БУЛ ДОРГЕМ“ ТЮТЮН ДО КУРЕННЯ В ПОЛОТНЯНИМ МІШОЧКУ МОЖНА ДІСТАТИ УСЮДИ ЗА 5 ЦЕНТІВ.

Пачка цигаретових паперців дає ся ларом.

BLACKWELL'S DURHAM TOBACCO COMPANY,
STOCK OWNED BY
THE AMERICAN TOBACCO COMPANY.

ПОЗІР ЗЕМЛЯКИ!

РУСЬНО-ПОЛЬСЬКА НАНЦЕЛЯРІЯ НОТАРІАЛЬНА ДЛЯ СПРАВ СТАРОКРАВВІХ,
99—103 AVENUE C., NEW YORK, N. Y.

полагаємо скоро, дешево і з фаховим знанем річі і устав краєвих всілякі старокравні справи процесні, спадкові, ґрунтові, маєткові, табулярні і військові а також виробляє всякого рода документи старокравні, котрі бувають потверджені через тугейший п. і к. консулат, — мають отже силу і ваги уряду в краю.

ЗЕМЛЯКИ! Удавайте ся отже в кожній старокравній справі і то в власній, добре впровадженій інтересі, — а ділами довірем тільки до повнішої канцелярії, яко однією компетентної а знайдете там все сумлінну і фахову пораду і поміч.

Порада безплатно відвотною поштою.

JOSEPH MAHL, Notary Public, 99—103 Ave C, New York, N. Y.

Позахатні робітники.

Робітники, виставлені на холод і вохкість, уникнуть докучливих болів ревматизму і невралгії, уживаючи д-ра Ріхтера „Pain Expeller-у“ в хвили, коли почувуть перші кольки (ломаня).

Сей лік має запевнену постійну славу від 43 літ. Уживають його скрізь по цілій світі, а дістати його можна у всіх другеторах Злучених Держав по 25 і 50 центів за фляшку.

Уживайте його також в случаях напруження мускулів, авихненнь, болів в сугавах, в боці і в грудях, болу зубів, уший і жолудкових корчів.

Повне поученє в руській язичі знаходить ся в кожній коробці.

Будьте уважні і вистерігайте ся численних наслідувань. Правдивий Pain Expeller знаходить ся тільки в такій коробці, яка тут представлена на образку.

Сей лік виробляють

F. Ad. Richter & Co.

213—215 Pearl Str., New York City

THE FIRST NATIONAL BANK OF MINERSVILLE, PA.

Капітал \$50.000.00.

Надвипічка і поровділені зиски \$100.000.00.

Заснований 1864 року.

Провадить загальний банковий бізнес. Видає міжнародні моні ордери, драфти і пересилає гроші до всіх частий світа. Позичає гроші на реальности. Депозита сего банку подвоїли ся протягом послідних 5 літ і виносять тепер около \$500.000.00.

Банк пересилає гроші через фірму Knauth Nachod & Kuhne, New York, N. Y.

Найвище забезпечене \$100,000.00

Читайте з увагою!

Не дайте дурити ся агентам привабливою і брехливою рекламою. Як вам хто говорить, що рудити за се або те, то ви запитайте цигана, чий він рудити і до його зарука? Відвільний Агент і банкір складає заруку в державну касу. Вони повірять кому оий грин, чи то до порокання, чи переслали до старого краю, попереді перемовляйте ся, чий і як хто рудити за ваш тяжко запрацьований грин. І в державній касі сто тисяч доларів. А заруку дає нас

Тому таке, що треба уникати непевних банкірів. До яких послуг є старий, опитний Агент, який вислав 100 корон за \$20.43, 200 корон за \$40.85, 500 корон за \$102.00, 1000 корон за \$204.00.

Продає шифарту до Європи і до Америки, робить контракти, повновасти та полагаємо військові справи, а усе те робить

дешево, совісно і точно.

Пишіть до подробиці курсу і ціни шифарту.

Відповідаю відвотною поштою, а всяку пораду даю безплатно.

HENRY J. SCHNITZER

141 Washington St., New York. 23-49

Найвище забезпечене \$100,000.00

Ч а й.

Вітчиною чайового корча є Хіни і Япон. У тих краях чай є народним надиком вже від непам'ятних часів. У Хінах, де вода звичайно непридатна до пиття, пють чай, аби заспокоїти жажду. Там пють його всі люди при кожній їді і в кождо пору дня. Сей нашіток подають кождому гостеві і продають всюди на торгах, на гостинцях і по дорогах тай у чайнях. Належить до доброго виховання, щоб уміти як слід зготовити чай і подати його на стіл в приличний спосіб. Того навчають у Хінах особіні учителі так само, як в Європі вчать танцювати або бити ся шаблями.

Як у нас поети осяблюють вино, так заохочує чай хінських поетів до похвальних пісень. Одна така пісня хінського цесаря Кен-Лонг про чайовий напиток дійшла й до нас. Ту пісню склав він на однім польованку. Її не тільки подивлялись, але й видали у дуже гарнім накладі і виписували на порцелянових тарелях, які служили за цесарські подарунки. Одно місце тої поеми звучить так:

„Постав над невеличким огнем на триніжках посудину, якої краса і вигляд вказують, що вже не нова; наповни ту посудину чистою водою із розтопленого снігу; розігрій воду до того степня, коли риба біліє а рак червоніє; вилий потім ту воду на найгарнійші листочки визначного роду чайового; пожди, доки не розійде ся густа пара, що стоїть над водою немов хмара, і не остане верх води лиш рідка мрака; пий відтак повільно сей цінний напиток, а станеш сильний супроти тих п'ять журб, які звичайно непокоять наш душевний настрій. Солодкий супокій, який опановує нас, скоро спожиемо так приправлений напиток, відчуваємо, але описати його годі.”

Чайовий куш мусіли обробляти у Хінах вже перед 6. столітєм по Р. Хр., бо вже тоді відганяв прибічний лікар цесаря своему панови біль голови чайовим напитком. Під кінець 8. століття розповсюдив ся значно ужиток чаю, що виходить з того, що тоді наклали на него перший раз податок, з чого побільшили ся значно доходи цесарські.

Хінські бонзи (св'ященники) занесли чайовий куш около р. 810 до Япону, що ствердила історія. У Японців є слідою казка про се: „Один св'ященик Будди, на імя Дарма, прийшов із Індії до Хін, щоби утешити сю країну своєю наукою. Аби набрати сил до своєї праці й надати поваги своїй релігії, закликав ся, що буде перебувати день і ніч у безнастанних мольбах; але на кінець сон переміг його і він заснув. Пробудивши ся зі сну, відрубав собі обі повіки задля покупки за зломану присягу і кинув їх на землю. З тих повік виростає незнана до того часу рослина а св'ященик почав живити ся листем сеї рослини, в наслідок чого почув ся сильнішим і миг вже більше стримати ся від снзня. Він захвалив ту цінну рослину своїм ученикам як средство, яке додає сил і прогонить сон. Так само захвалявали й європейські лікарі зразу чайовий напиток для скріплення нервів а особливо як лік на очі.

Хінці називають чай „та, са, ча або ти” а Японці „тсїа”, і зтих назв повстало слово „чай”.

Чай впливає на людське тіло легко стягаючи, ділає дуже корисно на болонки внутрішніх частин, улекшує віддих і піт, охолоджує таким способом тіло і витворює чувство загальної приємності, веселості і живистости. Шейдливо пийти чай перед їдою. Хінці кажуть, що чай усуває товщ і не дає чоловікови спати; він вимиває нечистоту, проганяє сон, заспокоює біль голови і хоронить від сеї слабости. Чай попирає перероблене спожитої страви, але не причиняє ся до травлення, тому може дуже легко пошкодити травленню і витворити запори.

По Європі чай розповсюджував ся дуже повільно. На всякий спосіб Росія і Голандія познайомили ся пайперше із сьім напитком. Один заступник російської держави у Монголії послав тамашному володареві в дарунку дорогішні шкільки на кожух і одержав за то кілька кілограмів чаю. Російський посол не хотів приймати так маловартного дарунку, але його примушено до того. Коли-ж той час принесено до Москви, то тут його собі дуже сподобали і скоро по-

тім зажадали більше того товару. Про Голандців оповідають, що вони принесли до Хін в заміну за чай велику скількість шальви, рослини дуже їдкої і гіркої, яка росте по сіножатах і якої уживало ся в давних часах як лік. Але Хінцям не сподобала ся та рослина, за то чай знайшов для себе в Голандії чимраз то більше прихильників. Особливо лікарі захвалявали чай як лік проти всяких хороб та на продовжене життя аж до сто років.

В році 1660. запроваджено чайовий напиток перший раз у Англії. Англісько-східноіндійське торговельне товариство подарувало королеви Англії сім кілограмів чаю, а року 1667. отримав оден корабель приказ, привезти п'ятдесят кілограмів. Від того часу розширило ся споживане чаю хоть повільно, але чимраз то більше.

До року 1834 був торг чаєм виключним правом (монополью) англійсько-східноіндійського торговельного товариства, яке платило державі за кожний фунт проданого чаю сто процентів як податок. Та сей так високо наложений податок на чай був причиною, що Англія втратила свої північно-американські посілості, нинішні Злуч. Держави.

Американці призначили ся були так дуже до чаю, що не хотіли більше приглядати ся, як під тим монополем їх торговля сильно терпіла, тому спротивили ся платити дальше податок за чай. Але

англійський парламент стояв помімо того при своїм. Тоді відважні мешканці міста Бостон затопили в море дня 26. лютого 1773 року дев'ять тисяч кілограмів чаю, що були на кораблях. Англія взяла се за революцію і пішла війною. Та війна не помешала

Япону напосередити підсоном.

Ніюдин край Європи не спотребовує стілько чаю, як Англія, де на кождо голову припадає півтора кілограма річно. Року 1864. вивезено зі всіх хінських морських пристаней до Англії 60 мільонів кілограмів чаю а до північної Америки 12 мільонів кілограмів, не зачисляючи сюди дуже значну скількість чаю, яку ввезено на суші. За той один рік заплатила Англія за чай 24 мільони доларів. Хотяй було-б пожадано, щоби такі суми грошей полишили ся в краю, то все таки треба зважити на то, що особливо торговля чаєм спонукала Хіни до того, що сей край колись окружений мурами, мусів стикати ся з другими народами і впускати до своїх морських пристаней і до краю не тільки європей-

Проч зі смутком!

На виплату по 10 цнт. денно.

Накопи зобов'язаете ся платити по 10 центів денно, то пішлемо Вам на кредит сей прехороший грамофон плитовий, враз з 12 муснинами пісень, польок, вальсів і т. д., які самі собі виберете. Пишіть по інформації і каталог рекордів, залучуючи марки на пересилку.

LIBERTY COMMERCIAL CO.,

Dept. Z., 343 E. 9 Str.,

New York, N. Y.

ШАНОВНА КОМПАНІЄ!

Так грамофон як і рекорди дістав а в добрім стані, за що складаю Вам сердечну подяку. Рати буду старати ся скорше сідлати, повяк не знаю ніякої липшої і веселішої розважки, як через Ваш гарний грамофон. Ще раз сердечно Вам дякую. Життєвий Л. Заліський, 142 Dale str., Muskegon, Mich.

Подібні листи одержуємо від кождого коштумера.

так а в писемном гравію на 20 літ, а також красний запусток і дарунок.

Ціна того годинника в данному каталозі \$26.00. Зараз не жадано грошей, лиш писати по ілюстрованій каталог, долачуючи марки на відповідь.

COLUMBIA WATCH CO., Dept. IR.,
403 E. 5th Str. NEW YORK, N. Y.

VICTOR
 Фонографи на легні сплати!
 Кождай чоловік знає, що Victor-а говорача завжди є найліпшим фонографом на світі. Продажо муси до Америки на тажній сплаті по 50 центів і \$1.00 після найтійшої ціни фабрики. Ми одержали 500 нових руських подвійних плит по 95 і 75 центів. Мож іти в найліпшом поручку, що кождий культурний буде здолений. Пишіть до нас по ілюстрованій каталог, який зашлемо даром. Виплати в неділю і вчераша.

VICTOR
 ФОНОГРАФИ НА ЛЕГНІ СПЛАТИ!
 Кождай чоловік знає, що Victor-а говорача завжди є найліпшим фонографом на світі. Продажо муси до Америки на тажній сплаті по 50 центів і \$1.00 після найтійшої ціни фабрики. Ми одержали 500 нових руських подвійних плит по 95 і 75 центів. Мож іти в найліпшом поручку, що кождий культурний буде здолений. Пишіть до нас по ілюстрованій каталог, який зашлемо даром. Виплати в неділю і вчераша.

SAUL BIRNS
117 SECOND AVE. & cor. 7th STREET.
Dept. Ruski, NEW YORK, N. Y.

Читайте! Для кожного важне! Читайте!

ФАРМИ НА ПРОДАЖ!

РОДИМЦІ! ЧИТАЙТЕ ОТСЕ ОГЛОШЕНЄ З ВЕЛИКОЮ УВАГОЮ, БО СЕ КОРИСТНЕ ДЛЯ КОЖДОГО.

Кождий знає, що дорожнеча підноситься з кождим днем. Щоби сему зарадити, самі признаєте, що найліпше буде купити собі кавалок землі (фарму). Таке місце є в MILLVILLE, N. J., близько мільйонних міст Нью Йорку і Філадельфії а около сотки міст менших. Землі на продаж тут доволі, а нуди обернетесь, всюди повно фабрик. Коби кождий купив лиш по 10 акрів, то сьміло може тут осісти поверх 300 родин. Земля помірена по 5 акрів, але хто скоче, може собі купити скілько хоче. Грунт чорний, положене рівне, як у нас в Галичині на Поділю. Земля лежить в середині між слідоючими містами: найблисші міста суть Newfield, North Vineland, Vineland, South Vineland, Clayville і Millville, N. J. З другої сторони землі грають міста Carmel і Bridgeton, N. J. В кождім з тих міст є багато фабрик. До сих міст з фарми недалеко — з Millville лиш чверть години ходу. В Millville є поверх 15 тисяч мешканців, та 26 фабрик різного рода. З Philadelphia до Millville курсує денно 32 трені а близько розпарцельованої землі йде стрітвара з Millville до Bridgeton, N. J. Майор міста Millville, містер В. Фред Вер дуже вдоволений, що West Millville буде заселене нашим народом і обіцяє відносити ся до нього прихильно та помічи поселенцям. Тут найде ся не мало роботи для молодих і старих. Земля тут дуже урожайна, цілий обшар однаковий і управляють на ній найбільше ярину, овочі і годують кури.

Пять акрів землі коштує \$250.00 в другім бльоку; при головній дорозі, що йде до Millville та Bridgeton коштує \$300.00 а в недовзі ціна ся буде підвищена. На пять акрів треба мати готівкою найменше \$100.00 доларів, а решту можна сплатувати малими місячними ратами. Дім о чотирох кімнатах можна побудувати від \$275.00 і висше.

Про клімат не треба мабуть розписуватись, бо кождий знає, який є клімат в сих трьох стейтах: Пенсильвенія, Нью Йорк і Нью Джерсі. Найлучші купелі є в стейті Нью Джерсі. Micro Atlantic City, Cape May, і інші, мають найбільші купелі в Америці а від Millville сюди дуже близько.

Родимці, спішіть отже, доки маєте нагоду. Кожного дня може явитись лично около 11-ої години перед полуднем. Трен з Philadelphia йде до Millville що години і що години з Millville. Тикет з Philadelphia до Millville коштує там і назад \$1.32.

В неділю о годині 10-ій рано сходимось на Market Street Ferry в Philadelphia, Pa., а відтак виїжджаємо до Millville, N. J. На стації Market і Ferry прошу дивитись за агентом, що має відзнаку з написом Millville, N. J., European Colonization Co.

По дальші інформації звертайте ся з повним довірем на адресу:

EUROPEAN COLONIZATION COMPANY

або ВАСИЛЬ МАТОЛИЧ

973 DREXEL BLDG.,

5th and CHESTNUT STR,

PHILADELPHIA, PA.

D 64

Свідки:
Николай Гален.

Від місцевого Уряду Руського Народного Союзу в Америці. Відділ 78.

Дм. Придмирський предс. Ілько Махі-брода, секретар.

207 КВІТ - \$400.00
чотириста доларів, котрі п. Петро Мовський отримав як посмертну за-
помогу по жені Марії з Головної Каси
Руського Народного Союзу в Америці.
Джерзи Сіті, Н. Дж. 1912.
Петро Маційовський.

Свідки:

Андрей Савка.
Антін Кічак.

Від місцевого Уряду Руського Народ-
ного Союзу в Америці. Відділ 70.
Мих. Бережняк, предс.
Антін Онисик, секр.

ПОДЯКА.

Я, нижче підписаний, член Бр. сьв.
О. Николая, від. 124 в Ормрод, Па.,
складаю сердечну подяку Урядникам і
всім членам повисше згаданого відділу
за точне виплачене мені хорої підпори
в квоті 100 доларів.

З поважанем
Михайло Савна.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

СПАНГЛЕР, ПА., від. 120. взиває
всіх своїх членів, аби явилися на мі-
тинг квартальний дня 17. с. м. Кожний
член має вирівнати свій довг; буде при-
ниматися нових членів за пів вступ-
ного. — І. Велгрін, пр.; М. Белей, секр.;
М. Смарш, кас.

БРАНСВІЛ, ПА., Бр. сьв. П. і П.,
від. 6. повідомляє своїх членів, що квар-
тальний мітинг відбудеся дня 24. марта
1912 р. в церковній галі. На той мітинг
мусить кождий член явити ся, бо суть
важні справи. Довгуючі члени мають
вирівнати довг, бо в противнім разі бу-
дуть виключені з Братства і Р. Н. Сою-
за. Неявившіся члени підпадають карі
1 долара, а урядник 2 долари. — Мих.
Бенца, секр. Вох 601, Brownsville,
Pa.

СОНДЕРЛЕНД, МАСС., Бр. сьв. П.
і П., від. 183, повідомляє всіх своїх мі-
сцевих і позамісцевих членів, що квар-
тальний мітинг відбудеся 17. марта, о
другій годині по полудню. Кожний член
Братства має явити ся безсумнівно і ви-
рівнати свої довги; неявившийся член
заплатить карі 50 ц., а урядник 1 дол.
або буде суспендований. — Іван Худзін
секретар.

ГОДЗОН, Н. Й. Бр. сьв. Сьвящ. Йо-
сафата, від. 273, повідомляє всіх чле-
нів, що квартальний мітинг відбудеся
дня 17. марта, в неділю, в домі Петра
Лубянецького, о годині першій по по-
лудни. Неявившийся член заплатить
кару: звичайний член 50 цнт., а уряд-
ник 1 дол. (Крім тих, що змушені йти до
роботи.) Довгуючі члени мають явити
ся лично і виплатити свої довги, бо в
противнім разі будуть суспендовані з
Братства і Р. Н. Союзу. Позамісцеві
члени мають зголосити ся на адресу се-
кретаря яка звучить Василь Хома, Р. О.
Вох 499, Hudson, N. Y. Василь О-
сичка, Петро Лубянецький кас., Василь
Хома, секретар.

ВІЛКЕС БЕРІ, ПА. Бр. сьв. О. Ни-
колая від. 99, подає до відомості своїм
членам, що дня 17. марта с. р. відбуде
ся квартальний мітинг, на котрий кож-
дий член безсумнівно має прийти ся, бо
суть важні справи до погодження. Чле-
ни, котрі не будуть на мітинг підпада-
ють карі 25 ц.; а урядник 50 ц. Члени,
котрі довгують до братської каси, ма-
ють усе вирівнати на квартальнім мітин-
гу, бо будуть виключені з братства і з
Р. Н. Союзу. — Андрій Мандзиняк, пр.,
Петро Герман, секр.

НОРТГЕМПТОН, ПА., Бр. Успенія
Пр. Богородиці, від. 33, подає до відо-
мості, що кождий член братства мусить
відбути сповідь великодну після ухвали
мітингу з дня 3. марта. День сповіді
назначено на 25. марта на годину 6.30
рано. Хто з членів не мігби лишити ро-
боти в той час, може висповідатись піз-
ніше. Котрий би з членів не приніс
картки потвердження сповіді, що відбув
сповідь, буде усунений з братства. —

Секретар рекордовий:

Теодозій Лабовський, Box 76, Jersey
City, N. J.

Секретар фінансовий:

Семен Ядловський, Box 76, Jersey
City, N. J.

Касієр:

Алексій Шарпона, 524 Pine and
Franklin St., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:

о. В. Валог, Whiting, Ind.
Константин Поступан, McAdoo, Pa.
Теодозій Каськів, Newark, N. J.

Радні:

Іван Глова, Shamokin, Pa.
А. Стефанович, Ambridge, Pa.
Й. Ялечко, Ramey, Pa.
С. Маркевич, New Alexandria, Pa.
В. Левчик, Elizabeth, N. J.
А. Добот, Lansford, Pa.

Організатор:

Ілько Моранець, 1441 Emma Street,
Chicago, Ill.

Головна Канцелярія Р. Нар. Союзу
знаходиться під числом 83 Grand St.,
(у власнім домі) Jersey City, N. J.

ПОКВІТОВАННЯ З ВИПЛАЧЕНИХ ЗАПОМОГ З КАСИ Р. Н. СОЮЗА.

Ч. 2204 КВІТ \$154.60
на сто п'ятдесят чотири долари, 60 цт.,
котрі місцевий уряд отримав як посмерт-
ну допомогу по Юрію Валькурак з Го-
ловної Каси Руського Народного Сою-
за в Америці.

Донло, Па. 1-го марта 1912.

Свідки:

Михайло Пітер.
Васко Пілар.

Від місцевого Уряду Руського На-
родного Союзу в Америці. Відділ 61.

Іван Мигалик, предс.
Андр. Чингели секр.

Ч. 2205 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п. Тимко
Петрунцьо отримав як посмертну запо-
могу по жені Марії з Головної Каси Ру-
ського Народ. Союзу в Америці.
МекАду, Па. (дати не подано) 1912.
Тимко Петрунцьо.

Свідки:

Д. Канігула,
Петро Юшів.

Від місцевого Уряду Руського На-
родного Союзу в Америці. Відділ 7.
Д. Канігула секр.

Ч. 2206 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п. Онуфрій
Ковалів отримав як посмертну допомогу
по жені Насті з Головної Каси Русько-
го Народного Союзу в Америці.

Ембрідж, Па. 1-го марта 1912.

Онуфрій Ковалів.

Свідки:

Федор Баландат,
Ник. Гошилик.

Від місцевого Уряду Руського На-
родного Союзу в Америці. Відділ 47.
Теод. Менцінський предс.,
Николай Кіч секр.

Ч. 2208 КВІТ \$400.00
на чотириста доларів, котрі п. Михай-
ло Кшонстовський отримав як посмерт-
ну допомогу по жені Елії з Головної Ка-
си Руського Народ. Союзу в Америці.
Ембрідж, Па. 27-го лютого 1912.
Мих. Кшонстовський.

Ч. 2112 КВІТ \$200.00
на двіста доларів, котрі п. Іван Бур-
птин отримав як запомогу за утрату
правої руки з Головної Каси Руського
Народного Союзу в Америці.
Оджехова, дня 12 лютого 1912.
Іван Бурптин.

Свідки:

Андрій Бурптин.
Марія Бурптин.

Ч. 2201 КВІТ \$250.00
на двіста п'ятдесят дол., котрі п.
Лукач Бибель отримав як посмертну за-
помогу по жені Насті з Головної Каси
Руського Народного Союзу в Америці.
Клівленд, О. дня 4. марта 1912.
Лукач Бибель.

Свідки:

Анна Ласко,
Марія Мізенко.

Від місцевого Уряду Руського Народ-
ного Союзу в Америці. Відділ 173.
Марія Мізенко, предс.,
Анна Секерак, секр.

Ч. 2155 КВІТ \$283.34
на двіста вісімдесят три дол. і 34
цент., котрі п. Пайза Янчишин отримала
як посмертну запомогу по сині Петрі з
Головної Каси Руського Народного Со-
юзу в Америці.

Версека, дня 24 лютого 1912.

Пайза Янчишин.

Свідки:

кс. Базилі Мокржицкі.
Іван Длабога.

Ч. 2155 КВІТ \$283.33
на двіста вісімдесят три дол. і 33
цент., котрі п. Семко Янчишин отримав
як посмертну запомогу по браті Петрі
з Головної Каси Руського Народного Со-
юзу в Америці.

Версека, дня 24. лютого 1912.

Семко Янчишин.

Свідки:

кс. Базилі Мокржицкі,
Іван Длабога.

Ч. 2155 КВІТ \$283.33
на двіста вісімдесят три дол. і 33
цнт., котрі п. Дмитро Янчишин отримав
як посмертну запомогу по браті Петрі
з Головної Каси Руського Народного Со-
юзу в Америці.

Версека, дня 24. лютого 1912.

Дмитро Янчишин.

Свідки:

кс. Базилі Мокржицкі,
Іван Длабога.

Ч. 2159 КВІТ \$1000.00
на тисяч доларів, котрі п. Настя
Каркобец отримала як посмертну запо-
могу по мужу Юрію з Головної Каси
Руського Народного Союзу в Америці.
Лейтроб, Па., дня 5. марта 1912.
Настя Каркобец.

Свідки:

Петро Дуней,
Іван Псар.

Від місцевого Уряду Руського Народ-
ного Союзу в Америці. Відділ 119.
Юрій Глука, предс.,
Мих. Маца, секр.

Ч. 2163 КВІТ \$300.00
на триста доларів, котрі п. Стефан Ку-
земко отримав як посмертну запомогу
по сині Антонію з Головної Каси Ру-
ського Народного Союзу в Америці.
Синява, 22-го лютого 1912.
Стефан Куземка.

Свідки:

о. Димитрій Купераб, парох,
Петро Бедзик, учитель.

КЛІВЛЕНД, О., Тов. „Запорожська
Січ“, від. 251 взиває своїх членів, щоб
безсумнівно являлися на мітинги, та ви-
рівняли вже раз свої довги позістав-
ші з старого року. Котрий член не ви-
рівнає на слідуючій мітингу свого дов-
гу; зістане виключений з Братства і з
Р. Н. Союзу. Мітинги відбуваються в
кожду третю неділю по першій. — Й.
Цюбан, пр., Ст. Модний, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Бр. сьв. Арх. Мих.
від. 212 повідомляє, що адреса секре-
таря братства звучить: John Iikovich,
2041 Columbus Rd. Cleveland, Ohio.

ОГОЛОШЕННЯ.

Подає ся до загальної відомості всім
інтересованим, що на річних зборах цен-
трального комітету до будову Україн-
ського Народного Дому в Нью Йорку,
котрі відбули ся 26. лютого 1912 вибра-
новий уряд на рік 1912 як слідує: І.
Романишин, прдс.; Т. Фердиншин, заст.
пр.; Д. Підгірний, кас.; Л. Ковтун, заст.
кас.; В. Білінський, секр. фін.; Сімків,
заст. секр. ф.; О. Заплатинський, секр.
рек.; Журицький, з. секр рек.; Я. Кор-
нат, Й. Хомів і І. Тишко контрольна ко-
місія; Х. Корендович і Ф. Дашкевич
тростіси; Д. Колеба, господар; Ю. Ку-
зів, п-а А. Луцків, Д. Луцак, В. Дробиш,
п-а Підлуска і І. Білобрам радні. Про-
сити ся у всіх справах що ся тикають
Народного Дому удавати ся до предсе-
дателя: І. Романишин, 530 E. 16th
St., New York City.

О. Заплатинський, секр. рек.

ДЛЯ БІДНИХ УЧЕНИКІВ ШКОЛИ ІМ О. М. ШАНКЕВИЧА У ЛЬВОВІ.

На вечірницях Шанкевича в Бофало,
Н. Й. зібрано 11.40. Вислано до краю
на адресу директора школи ім. Шан-
кевича, п. Івана Гамоти, у Львові
\$12.24 (п'ятьдесять корон) як свід-
чить посвідка поштова, число 172610.
о. Лев Сембратович.

„Нонкурс.

Руська, гр.-кат. парафія в Троу,
N. Y. потребує сейчас дякоучителя,
здібного до провадження школи, хо-
рального співу та уряджування те-
атральних представлень. — Платня
\$35—40 місячно і доходи. Убігаючи
ся о ту посаду звольте голосити ся
на адресу: Rev. H. Yakimowych, 442
2-nd Str., Troy, N. Y.

Руська громада в Carteret, N. J.
яка з Perth Amboy творить одну га-
лицьку парохію пошукує сею доро-
гою дякоучителя, який мігби прова-
дити школу дітей і умів подбати про
спів і представлення театральні.

Rev. Joseph Czaplinsky
167 Hall Ave., Perth Amboy, N. J.

Іспитований дяко-учитель,
з гарним теноровим голосом, маючий
добру практику в провадженню хо-
рального співу, пошукує посади.
Ласкаві зголошення просить ся при-
силати на слідуючу адресу:

Stephen Jagiello,
40 Van Buren Str. Passaic, N. J.

Повідомляю усіх, кого се тикає
ся, що моя адреса така:

Петро Сталий,
329 Pand Str., Woonsocket, R. I.

ЗМІНА АДРЕСИ.

Сим подаю до загального відома
інтересуючим, що моя теперішня а-
дреса слідуюча:

Михайло Угорчак,
276 — 1st Ave. cor. 16. Str., N. Y. City.